49ՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 1405 Կ. ՊՈԼԻՍ ՇԱԲԱԹ ՅՈՒՆՎԱՐ 21/3 ՓԵՏՐ. 1906 9 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1323 – 21 ՖԵԱՆՈՒՆԸ ՍԱՆԻ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ԱՐՔԻ ԿՈՒՂՂՈՒՄ ԶՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
83, Գալաթիոյ Մեծ Փողոց, 83

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն արուիր

Մանկունեաց Աշխատասիրաց

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزتەدر
صاحب امتیازی : ارمانس فرید
ادارەخانەسی باب عالی جادەسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Զուարդ հասցէ	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Փաւառներու հասցէ	108 »	60 »
Արտասահմանի հասցէ	25 ֆր.	18 ֆր.

ՑԱՆԿԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցման համար մանաւանդ պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ԳԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

Կրնա՞ք Դիմանալ Փորձութեան

Ընտանեկան օրբութեան դէմ մեղանչած էք, ձեռք երկնցուցած էք բանի մը որ ձերը չէ, ուրիշին գրամը, գոյքը իւրացնել փորձած էք, գանուած էք այնպիսի անխոտովանալի արարքներու մէջ, որոնք գլխովին կը հակառակին բարոյականի ընդունուած սկզբունքներուն։ Եթէ ասոնց և օ չ մէկը ըրած էք, եթէ ծանր կամ թեթեւ բեռ մը չունիք ձեր խղճին վրայ, և եթէ ողջունի նման մաքուր կեանք կը վարէք, դէթ հեռամուտ եղած էք ուսումնասիրելու վիճակը, մոլորողներուն, զեղծանողներուն, մեղանչողներուն ու բարոյականը ոտնակոխ ընողներուն։

Կեանքը լիապէս ըմբռնելու և անոր ամէն անկիւններուն առջեւ պատրաստ գտնուելու համար սակայն անհրաժեշտ էր որ ձեր ուշադրութիւնը դարձնէիք անգամ մը բարոյապէս ինկած ազնիւներուն վրայ և հետամուտ ըլլայիք հաստատելու թէ ինչ բան մղած է զանոնք գողնալու և թէ գլխաւորապէս ո՞վ է պատասխանատուն անոնց գործած ամէն կարգի զեղծումին ու գեռնաքարշ անկումին։

Դիտութիւնը հիմա իրերը իրենց արմատին երեւոյթներէն դատելով չի բաւականար. պարտականութիւն մը հիւանդութիւնը դարմանելէ առաջ անոր ծնունդ տուող պատճառները բառնալու կ'աշխատի. նոյնպէս ալ պաշտօնին գիտակցութիւնը ունեցող մանկավարժը չի գոհանար տարին 365 or k ըսելով աշակերտին, այլ դրական հիմերու վրայ յենլով կը պատճառաբանէ թէ, ինչո՞ւ 400 չէ տարին և 365 օր է միայն։ Վերջապէս գիտութեան որ հիւղին մէջ ալ որ ըլլայ պատճառի և արդիւնքի խնդիրը իր բացարձակ անհրաժեշտութիւնը ունի հիմա, որմէ բնականաբար զուրկ չկրնար ըլլալ բարոյագիտութիւնն ալ և լրջմիտ մարդը ո՛ և է գաղափարական իրողութեան առջեւ նախ պատճառները կը սկսի հետազօտել։ Արդէն նախնիք ալ այս սկզբունքը ջատագոված են իրենց յայտ հմայիչ սա առածովը «Ծեծո՞ղն է մեղաւորը թէ ծեծ ուտողը։»

Ամէնէն աւելի տնաւեր ու որոնմիլի զեղծումները ընտանեկան օրբութեանց դէմ գործուածներն են, այս կարգի դժբաղդ պարագաներու մէջ է որ պատասխանդիր այրը իր պատուոյն ոտնակոխ ըլլալը տեսնելով կը զայրանայ, կը կատղի և ինքնութիւնը կորսնցնելու չափ առաջ կ'երթայ. սակայն երբ մէկը խորագէտ ուսումնասիրէ կնոջ անկումին գլխաւոր պատճառը, հարիւրին հօ՞ հանգամանք հինգ պիտի տեսնէ որ երիկն է մեծ չարիքին հիմարիա պատասխանատու։ Անհեռատես մարդը առաջին քայլին իսկ չէ կրցած իրեն յարմար կին մը ընտրել և ամուսնանալէ ետք խոնարհութիւնը չէ ունեցած զայն կառավարելու եղանակին վրայ մտածելու. առանց հեռատեսութեան նկատողութեան առնելու, ընտանեկան յարաբերութիւն մշակած է այնպիսի անձնց հետ, որոնք կին հոգւոյ բերկ չեն մտներ առուներէ ներս. ազատասէր երեւնալու ենչով թող տուած է կնոջը որ ամէն երիտասարդի հետ արձակ համարձակ տեսակցի և բնաւ գիտցողութիւն չէ էրած անոր ամէնէն անպատշաճ ընթացքներուն, միշտ զգուշանալով վիրաւորելէ տիրասէր ամուսնոյն փափուկ սիրտը։ Դժբախտերիկը որ հիմա ընտանեկան կեանքը վրայ տալէ ետք՝ քէն ըրած է աշխարհի, ամուսնութեան առաջին շրջանին մէջ հոգւով մարմնով անձնատուր եղած է կնոջ և զայն մինակը պաշտելու համար՝ ծնողներէն, քոյրերէն և ուրիշ պարագաներէն հեռու, առանձին վանդակի մը մէջ զետեղած է, դիւրը ցօրեկ խանդ ծխելով անոր առջեւն։ Ցառաւօտի այքով բնաւ չէ դիտած ապագան, տխուր հուսահատութիւններուն չէ անդրադարձած երբեք, պարապ հանդէսի, թատրոնի, երեկոյթի, օթէլի, ամարանոցի և այլ այս կարգի հաճոյքի կետանքերը ըմբոշխնել տալու համար կնոջը՝ զայն թեւն առած՝ ցուցադրութեան հանած է ամէն կողմ, միշտ պարծենալու փառասիրութեամբ թէ ինքը է այս չնաշխարհիկ կնոջ ամուսինը. և այս ամէնէն ետք առաւարական դիւրութիւն պահանջած է այնպիսի անձանցմէ որոնք չեն խղճահարիր շուկան ու առնը իրարու հետ չփոթելու։ Նէ հիմայ երբ կինը գլուխեղած է, կ'սկսի անէծք լուանալ տեղւոյ ասոր անոր հացէին, որոնք պատճառ եղան իրեն անպատիւ աղջկան մը հետ ամուսնանալուն։

Հա՛ք, ո՞վ է պատասխանատուն այս կնոջ անկումին, եթէ վիճակակից, խոհեմ ու զգուշաւոր երկան մը ձեռք ըլար այդ կինը, կը կարծէ՞ք որ նուազ պարկեշտ, նուազ պատուաւոր պիտի ըլար իր միւս դրացուհիներէն։

Ընտանեկան կեանքէն անցնելով առաւարականին՝ հոն ալ տարբեր չէ երեւոյթը։ Պարկեշտ երիտասարդ մը առած ես վճառատուն, հագուստ մարմնով յանձնուած ես անոր, ապրանքդ, ինքնիդ դրած ես անոր տրամադրութեան տակ, օրինաւոր տօմարի հետ դրած չունիս բնաւ և տարիներով հաշիւի չես նայիր։ Դուն կը ծախես շրջայլորէն և քովդ ծառայող երիտասարդին հազիւ կը յօժարիս հինգ վեց ոսկի ամսաթոշակ վճարելու. մարդը ընտանեկան նեղութիւն մը կ'ունենայ և որովհետև դրամդ իր տրամադրութեան տակ է. անկէ ոսկի մը երկուք կ'առնէ մրչա վաղը տեղը դնելու մտադրութեամբ և քանի որ դուն հաշիւի չես նայիր, զեղծումը հաւանական չէ որ հրապարակէ։ Ազնի խայթը կը տանջէ պաշտօնեայդ, ես դարձընէ՞ խարած դրամը, թէ իր մէկ ուրիշ պէտքին գործած է, պայքարը կը սկսի խեղճ պղտոն մէջ. ուղղամտութիւնը պարկեշտութիւնը կը հաղթանակեն զայն, մինչդեռ չքաւորութիւնը, պէտքին անհրաժեշտութիւնը կը չքմեղացնեն ապարքը և քանի որ, դարձեալ չեշտենք, հաշիւի չես նայիր. երիտասարդը փոխանակ առջի խարածները վերադարձնելու, կը փորձուի երկրորդ զեղծում մը ալ ընել։

Առաջին ու երկրորդ մեղանչումէն ետք ասկորական բան մը կը դառնայ զեղծարարը երիտասարդին համար, որ առանց խղճահարելու, առանց տատամսելու, անվախ անկաշկանդ կը սկսի դրամ քաշել բաթրոնին մնաուկէն։ Անհրաժեշտին համար չէ հիմա այլ ուս դղուութիւնը, հանգիստը, ցոփութիւնն ու զեղխութիւնն ալ կամաց կամաց բոյն կը դնեն առաքինի երիտասարդին մէջ որ հեռդհեռ կը բարձրացնէ զեղծումին չափը, մինչեւ որ օր մը ալ ուշ կամ կանուխ օձիքը ձեռք տայ ու ամէնէն ծանր պատիժը կրել դատապարտուի իրեւ վատահութիւնը զեղծանող ու գող պաշտօնեայ։

Իրականութեան մէջ սակայն ո՞վ է այս երիտասարդը գողութեան մղողը։ Զոր ու ցամաք բարոյական մի՛ քարոզէք, մի ըսէք թէ, երիտասարդը եթէ պատուաւոր ըլլար մինչեւ իսկ անօթի մնալ յանձն առնելով պիտի չդիմանէր իրեն չեղած դրամի մը ձեռք դպցնելու։ Առանկ մարդիկ ո՞ւր են հիմա, Ս. Անտոնի ժամանակ ալ հաղուագիպ էին։ Եւ արդէն եթէ մարդիկ այսպէս բարի ըլլային, ան առեն ուրբերուն և ոչ մէկուն առաքինութիւնը աչքի պիտի զարնէր։ Եթէ այս ինչ կամ այն ինչ վէպին մէջ կը հանդիպիք այս կարգի թիրերու, յարգեցէք զանոնք, փարեցէք անոնց վրայ ձուլուելու, սակայն խոստովանեցէք որ հրապուրիչ փորձութիւններու դիմադրել՝ հաղարէն մէկ մարդու գործ չէ։

Ահա սա փորձութիւնը, ո՛րչափ մեծ կրնա ունի մարդուս կեանքին մէջ. Քրիստոս իսկ վախցաւ փորձութենէն ու երբ ուսանող դնիք փորձելու համար բարձր լեռան մը գլուխը տարաւ ու ինչ ինչ հրապուրիչ առաջարկներ ըրաւ,

—Դնա՛ կերտուէ եռեւէս սառանայ, գոչեց, վախնալով որ իրը կատարեալ մարդ կրնայ մոլորիլ։ Ասկէ զատ, երբ աղօթքի բանաձեւ մը սորվեցուց աշակերտներուն, չմոռցաւ հոն մտցնել նաեւ փորձութեան խնդիրը եւ մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն թախանձելով հոր։

Ուստի կեանքը դիտակցութեամբ վարել ուզողը, անհրաժեշտ է որ ամէն բանէ առաջ փորձութիւնը նկատողութեան առնէ և ուղղամտութեան համար էն անխոտոր ընթանալու համար ո՛չ միայն ինք զգուշանայ փորձութեան ենթարկելէ իր անձը, այլ և ուրիշներն ալ պէտք է որ զգուշացնէ և ուրիշ չասայ որ գայթին։

Քանի՛ քանի ընտանիքի հայրեր պարկեշտ ու պատուաւոր կէտանք կը վարեն իրենց ընտանիքին ծոցը, մի միայն անոր համար որ փորձութենէ կը փախչին, ուրիշներէ կը խուսափին և այնպիսի թաղերու մէջ կը հաստատեն իրենց ընակութիւնը որ ո՛և է վատնդ չկրնար սպառնալ ո՛չ իրենց և ոչ ալ զիրենք շրջապատողներու բարոյականին։

Տարեցները, փորձառուները մինչեւ մէկ ատաքան եթէ անվկանդմնան իսկ ներկայացող փորձութիւններու հրապոյրին, երիտասարդները հարիւրին հարիւր չեն կրնար իրենց ձիքը փրկել անոր ճիրաններէն. ասոր համար ամէնէն աւելի պէտք է դեռահասները հեռու պահել անկումի առաջնորդող առիթներէն։ Եթէ ամէն ծնող կամ պաշտպան միշտ փորձուելու հաւանականութիւնը աչքի առջեւ ունենալով վարէ իր ընտանիքն ու զաւակները, հաւանացէք որ ո՛չ միայն ապահոված կ'ըլլայ անոնց երջանկութիւնն ու առողջութիւնը, այլեւ մեծ ծառայութիւն մատուցած կ'ըլլայ ընդհանուր մարդկութեան։

Իսկ գործի ոլորտներ անհրաժեշտ է որ միշտ նկատողութենէ չվրիպեցնեն այս պարագան. պաշտօնեայ մը կրնայ շատ պատուաւոր և ուղղամիտ ըլլալ, բաթրոնն ալ պէտք է նոյնքան խրատապահանջ ու կարգապահ ըլլայ և անհաշիւ դրամ կամ ապրանք չյանձնէ տարիներուն ձեռքը։ Ժողովրդական առածը ո՛րչափ կը պատշաճի հոս «Դուռդ մտար փակէ դրացիդ գողութեան մի մտներ»։ Զեղծանող պաշտօնեայ մը, ընտանեկան օրբութեան դէմ մեղանչող ամուսին մը, կամ վրոտութեան զեղծում գործող մը ո՛րչափ պատասխանատու ըլլայ իր արարքին, նոյնչափով ալ պատասխանատու են իրենց անհեռատեսութեամբ, անհոգութեամբ անոնց բարոյականը փորձութեան ենթարկողները։

Հետեւաբար աշխարհի չարիքները բառնալու, անբարոյութեան աւերները թեթեւցնելու համար պէտք է նոր ուղիներն ու փորձութիւնները վերցնել մէջտեղէն։

ՇՈՓԵԿԱՌՔԻՆ ՄԷՋԷՆ

Մութը խաւցած վար կը վարագուրի ամպերու փէչերէն ու քաղաքին լոյսերը մէկ վայրկեանի մէջ կ'սկսին կայծկլտալ։ Շոգեկառքի սուր սուլոցի մը և թաւ բամբիւնի մը հետ ցնցում մը դէպի առաջ կը շարժէ կառքերու երկար շարքը։

Վականի երկայնքին շարաց շարաց դրուած թաւշեպատ աթոռները գրաւուած են ամբողջ։ Կին գլուխներու վրայ ծաղիկներու փունջեր կ'երեւան ու ապա մթնոլորտին մէջ զոյներու փոփոխքներ կը պարեն։ Մարդերու հաւաքածոյ մը, դիմագիծերու ու տարազներու ցուցադրութիւն մը. հոս քսվիդ թաւիշին փափկութեան մէջ ընկղմած են ուղեմուելու չափ իրարու մօտիկ երկու տարտեռ երիտասարդներ, սիրոյ խօսքեր են անշուշտ, որոնք տարտաղրէն կը փոխանակուին իրարու, և մօտիկ ապագային առաքուկ երազներուն տակ խանդավառ արտայայտութիւն մը ունին իրենց դէմքերը։ Անոնց քիչ մը մօտ նստարանի մը վրայ ուրիշ մը կը մրափէ, գործաւորի ազատ լութերով ու ճմլուած գլխարկով մարդը ատժանակիր աչքատաղ մը ըլլալը կը յայտնեն և ապրատոյ յենակէն թալորէն վար կախուած մատերը իրենց կոչտերը կը ցուցնեն. քիչ մը անդին պարբերականի մը էջերուն մէջ մասամբուի սեւեռած են ուրիշներ և լուրի մթնոլորտին մէջ քիչ անգամ զարուած խնդուքի մը ալիքները կը բացուին, որոնք անկարեւորութեան բաղնելով կը փլչին ու լուութեան մէջ կը լուծուին. վայրկեան մը վերջը fosiqfqkouqն ատրիկ ատրիկ լուսաղացումը իրեն կը դարձնէ ճամբորդին ուշադրութիւնը և վայրկեան մը վերջ ան ալ կը վերջանայ։

Այս տեսակ քաղցրիկ վայրկեաններու մէջ անկարելի է քիչ մըն ալ չթողուիլ դուրսի մութին մէջ, որ մինչեւ վականին պատուհանները կը հասնի։

Թուխ ու թանձր ամպի սաւան մը աքօղած է արդէն երկնակամարն ու հոն բացխբող լուսաւորները, մինակ երբեմն հեռուէն՝ մթութեան մէջէն ելեւքարաւան կանթեղի մը քթթումը լուսաւոր ծակի մը պէս կը բացուի այս սեւութեան վրայ։ Կառքը կը սուրայ մերթ սուլելով, իսկ երկաթ դիւերուն վրայ անիւներուն թաւալումը մերթ առմկալի մերթ չխչալի իր մշտնջենաւոր երգը ականջիդ տակ, երգ մը որ չիռուվեր վերացող միաքը այլ ակամայ դէպ խորհուրդներու անհունին աւելի խորերը կը մղէ։ Հիմա քաղաքի մը մօտէն է որ կ'անցնի, կամ դպնն կը կարէ. չոգեկառքին գլուխին վերեւ կախուող զանգակը կ'սկսի ծանր ծանր շարժիլ և առնոր եղերքէն թռչող թրթռումները զգուշութիւն յայտարարող չեւերով կը բացուին. վայրկեան մը մինակ ու ահա կրկին կ'սկսի հեւալ ծիսնիէն ժայթքող մուխը և մութին մէջ շոգեկառքը իր եռեւուն կը քաշէ կառախումբը։

Հեռուն քաղաքներու շուրջը շարաց շարաց ելեւքարական լոյսերը—երկրային պէսպիսուն լուսաւորներ կը փղոփղին, մերթ շուրջանակի, մերթ երկրաչափական տարբեր տարբեր ձեւերով, և մերթ օդէն թռչող կռունկներու շարքերու ձեւով։

Հմայք մը, թովչութիւն մը մարդէակին հոգին կը գրկէ այս տեսարանին մէջ, որ թէեւ մթութեան քօղի մը տակ պարփակուած, բայց լուսաւորներէ ծորող երգեր, թրթռումներ ունի։

Շոգեկառքը կը դանդաղի քիչ մը, շխրտուկը կը մեղմի, և պատուհանին առջեւ երկարող մթագաղ ջուր մը կը պատկերանայ, որուն թափանցիկ սեւութեան մէջ իր եղերքի լոյսի նշոյլները կը խաղան. ամանք կարծես ջուրէն կը բղխին ու անոր երկայնքին վրայ կը պառկին հեզհեզաբ մեղմելով իրենց փայլատութիւնը, ուրիշներ աւելի դէպի վար, վար ջուրին խորքերը կը մխրճին կարծես, ու կը մարին կամաց կամաց ... Ջուրն ալ կը մնայ հեռու, դէպի եռեւ, մութին ու լուութեան մէջ. երկաթ դիւերու մկրատումի մը վրայ անիւները ցնցումով մը կը դառնան ու նոյն վիճակը, նոյն տեսարանը կը տիրէ նորէն։

Ժամացոյցի սլաքը շրջանակ մըն ալ կը գծէ թատանոցներու վրայ ու մութեան մէջէն բացուող լոյսերը բարի եկաքի շեշտով մը կը յայտնեն քաղաքին մօտենալութիւնը. զուգահեռական դիւերուն վիճակը շարուած կարմիր կապոյտ լամպարները արագ արագ կ'անցնին մեր քովէն, քիչ մը աւելի բարձրադիրները աւելի մօտէն, վականին պատուհանին քովէն ճի խաղալ պէս հաղիւ դէպի ներս ակնարկ մը նետած ահա կ'անհետանան հեռուն։

Լոյսերը կը մտրինան հեզհեզաբ, մթութիւն կ'անօսրանայ և լոյսի փունջերը կը լեցնեն անհունը, երկաթի զուգահեռ դիւերու մկրատումները կ'ուռուցանան ու կը յանձնդիպին, դիւերու ցանցը կ'սկսի ընդարձակիլ ու բազմաճիւղիլ, ա՛լ տարպոյս չկայ, քալլ մը անդին ժխորի կեանքը կը սիրէ, քաղաքը իր չէնքերը կը ցուցադրէ։

Զանգակի ծոյլ թրթռումներուն հետ անիւներու դարձարձումն ալ կը թուլանայ, քիչ մը առաջ փախող, անհետացող իրերը կարելի է որոշել հիմա, փղոցներէն եռուզեռ անցուդարձերը կարելի է դիտել դէթ քիչ մը. մութը վարագոյրը քաշած տարած է հեռուի պատուհանի ապակիներէն, բայց երկաթէ ցանցին վրայէն ահագին չէնքի մը մուտքը կը բացուի, ուր կը յառաջանայ կառախումբը իր տրտիսն բեռներով, և ուր մթասուեր մը կը տիրէ տակաւին, հակառակ հոս ու հոն փալփլող լոյսի կասեցներուն։

Արմատիս պատուհանին եղերքին, ափս երեսիս ու մատերուս ծայրը մազերուս մէջ ամբողջ ժամ ուկէս այս քաղցրիկ կեանքին մէջ վերացած եմ, երբ ցնցումով մը կառքը կանգ կ'առնէ կայարանին մէջ, Գօսարն կը պոռայ fosiqfqkouqը, ճամբորդները իրար սեղմելով դէպի դուռը կը յառաջանան ու խռովքի մէջ պատուհանին ապակին հայեւցնող մթասուերին մէջ տատրագծուած դէմքիս ցոլցումին վրայ դժգոհութիւն կը կարդամ, դժգոհութիւն մը, որ ժխորն ու աղմուկը կը պատճառեն լուութեան ու վերացումի կեանքը խլելով ինէ։

Գօսարն Ե. Տ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՖՐԵՏԵՐԻՔ Ը.
ԴԱՆԻՈՅ ՆՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Ցոյց տալու համար թէ եւրոպական երկիրները որքան տագնապած են Քրիստեան Թագաւորին մահուամբ, Սքանտարս հեռաւեալ ցուցակը կը հրատարակէ.—

Եւրոպայի բնակչաց թիւն է կլոր հաշուով.— 400,000,000

Քրիստեան թագաւորին մահուամբ զգածուած եւրոպական երկիրներուն բնակչաց թիւն է.— 284,500,000

Եւրոպական երկիրներու ժողովուրդները որոնց վեհապետները ազգական և խնամի են Դանիոյ թագաւորին՝ հետեւեալներն են.—

Մեծն Բրիտանիա	42,000,000
Ռուսիա	130,000,000
Յունաստան	3,000,000
Դանիա	3,000,000
Շուէտ	5,500,000
Նորվեկիա	2,500,000
Գերմանիա	60,000,000
Իտալիա	33,000,000
Բոլթուկալ	5,500,000

Այսպէս Եւրոպայի բնակչաց կէսէն աւելին զգացուած է Քրիստեան թագաւորին մահուամբ։

* Ամալիէնպօրկ պալատին հրապարակին վրայ խուռն բազմութիւն հաւաքուած էր, բոլոր շրջակայ փողոցները լեցուած էին։ Կէս օրին Դանիոյ վարչապետը պատշգամը ելնելով երեք անգամ աղաղակեց բարձրաձայն.—

«Քրիստեան Թ. Թագաւոր մեռաւ։ Կեցցէ Վեհ. Թագաւոր Ֆրեդերիք Ը.»

Յետոյ բազմութիւնը որոշնդոտ հուրրաներ արձակեց։ Բոլոր պաշտօնական շէնքերուն վրայ դրօշները անկուեցան, և թնդանօթի աղլոյներ աւետեցին արքայական գահակալութիւնը։

Թագաւորը յետոյ զօրավարի համազգեստով պատշգամ ելաւ և հետեւեալ բանախօսութիւնը ըրաւ իր ժողովուրդին.—

«Մեր ծերունազարդ Թագաւորը, իմ ամենասիրելի հայրս, փակեց իր աչքերը։ Հանդարտ և քաղցրիկ քունով մը ննջեց, մինչեւ վերջը հաւատարիմ մնալով իր պարտաւորութեանց իր արքայական յանձնառութիւնները կատարելու անթերի։ Երբ այսօր ինձի կը վիճակի ժառանգութիւնը, որ ուսերուս վրայ կը դրուի, իմ մեծ յոյս և անկեղծ մաղթանքս է որ Ամենակարողը պարգեւէ ինձի կարողութիւն կառավարութիւնը վարելու ամենասիրելի հօրս ոգիով, և պարգեւէ ինձի բարեխաւութիւն լրացնելու ժողովուրդիս բաղձանքները, ի շահ և ի նպաստ տիրելու հայրենիքիս։ Ուրիմն մթաբերան աղաղակենք.—«Կեցցէ՛ մեր հայրենիքը։»

Այս բանախօսութիւնը ընդունուեցաւ մեծ ոգեւորութեամբ, և երբ թագաւորը իր պալատը դարձաւ, խանդավառ հուրրաներով ողջունուեցաւ։ Մայրաքաղաքը կը թնդար թնդանօթի աղլոյներով։

Ֆրեդերիք թագաւոր հետեւեալ շրջաբերականով պաշտօնապէս ծանոյց իր գահակալութիւնը իր ժողովուրդին.—

«Մենք՝ Ֆրեդերիք Ը.՝ շնորհիւն Աստուծոյ թագաւոր Դանիոյ, կը յայտարարենք թէ մեր ամենասիրելի հայրը և թագաւորը՝ Քրիստեան Թ. երէկ իր հայրերուն մօտաւ յանկարծակն՝ բայց քաղցրիկ և հանդարտ մահուամբ։ Ասոր վրայ Օրէնքին բացարձակ արամադրութեան համաձայն բարձրացանք գահ։

«Երբ կը սանձենենք այս բարձր և պատասխանատուութեամբ լեցուն պաշտօնը, որուն կոչեց մեզ Ամենակարողը, մեր կամքն է անդրդուելի մնալ մեր երկրին վարչութեան վրայ և մեր ամբողջ ժողովուրդին արդարութիւն բաշխել։

«Եթէ ժողովուրդը արդարացնէ մեր վստահութիւնը, Աստուած իր շնորհքը և օրհնութիւնը պիտի դրէ մեզի։

«Մեր կամքն է որ բոլոր պաշտօնական գործառնութիւնները իրենց անվրդով ընթացքը շարունակեն, և մեր ամենասիրելի հօր կողմէ անուանուած պաշտօնատարները իրենց գործին մէջ յարատեւեն իրենց ատուած երդման առ։

«Տրուած մեր Ամալիէնպօրկ Պալատին մէջ, 30 Յնվ. 1906։

«ՖՐԵՏԵՐԻՔ ԹԱԳԱՒՈՐ.»

Դանիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Վարչապետը հանդիսացեալ Թագաւորին լիս շատակը գովաբանեց, յայտարարելով թէ Քրիստեան Թ. բազմաթիւ Իշխանական Տուներու հետ իր տրամագրին և խնամական յարաբերութեանց շնորհիւ ամէնուրեք մեծ յարգանք կը վայելէր։ Իրրեւ անհատական մարդ և իրրեւ Թագաւոր երջանիկ եղաւ։

Նախն ներկայ էին նորվեկեան և ֆրանսական դեսպանները և գերման գործակատարը։

Մերակոյսի Ժողովին մէջ Վարչապետը յայտարարեց թէ Քրիստեան Թագաւորին կառավարութիւնը ցաւօք սրտի կը ծանուցանէ թէ Ն. Վեհափառութիւնը ոչ եւս է Դանիոյ համար։ Իր գահակալութեան շրջանը յաջողութեան և զարգացման տարիներ եղան մեր երկրին համար։ Քրիստեան Թագաւոր մեր ամբողջ ժողովուրդին կը սիրուէր, և մեծ համարում կը վայելէր ամբողջ աշխարհի Վեհապետներուն կողմէ։

Նախագահը հետեւեալ խօսքերով վերջացուց.— «Պահանջելով հանդերձ հանգուցեալ Թագաւորին յիշատակը, յուսալից ենք որ իր զաւակը՝ նոր Թագաւորը՝ պիտի հետեւի իր Օգստաս փառ հոր հետքերուն։»

«Մերակոյսին և Երեսփխանական Ժողովին բոլոր անդամները հաւաքուեցան Մերակոյսին մեծ Սրահին մէջ։ Քիչ յետոյ նախարարները երեւցան իրենց հանդիսական համազգեստով։ Վարչապետը կարդաց Արքայական Պատգամագիր մը՝ իր Մարդարէներին ուղղեալ։ Բոլոր ներկաները յանկարծ մարկ ըրին ընթերցման։ Պատգամագրին մէջ հետեւեալը գրուած է.—

«Երբ այսօր Օրէնքին հետ բացարձակ միաձայնութեամբ իրրեւ գահաժառանգ Դանիոյ գահը կը բարձրանանք, և պատասխանատուութեամբ լեցուած բարձր պաշտօնը ստանձնեցինք, կ'աղօթենք Աստուծոյ որ մեզի կարողութիւն պարգեւէ և շնորհք ու օրհնութիւն տայ, ինչպէս ուսու շարունակ մեր ամենասիրելի հօրը՝ իր Թագաւորութեան երկարաւոր շրջանին մէջ։ Պատասխանատուութեամբ լեցուն մեր գործին կ'սկսինք լի վստահութեամբ Աստուծոյ վրայ և մեր ժողովուրդին ներկայացուցիչներուն վրայ թէ անոնք մեզի հետ միշտ անկեղծ և որատգին աշխատութեամբ պիտի գործակցին դանիական հայրենիքին պատուոյն և բարօրութեան համար։»

Պատգամագրին ընթերցումէն վերջ Մերակոյսին Նախագահը Հաւրրա մը արձակեց Թագաւորին համար, և որուն ձայնակցեցան խանդավառութեամբ բոլոր ներկաները։

Անգլիոյ Թագուհին՝ Ալեքսանդրա՝ Ֆրէնեակ պիտի երթայ իր հօր յու-

Ի ՄԻՋՈՒՆ ԱՅԼ ԵՎ ԱՅԼ

Ինչպես հայտնի է, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում ներկայիս նախագահ Ֆրանկլին Դ. Ռուզվելտի գլխավորությամբ ստեղծվել է հատուկ հանձնաժողով, որի նպատակն է ուսումնասիրել Գերմանիայի դեմ պատերազմի հետևանքները։ Հանձնաժողովի նախագահ Ռ. Ֆ. Ուոլլեսը հայտարարել է, որ հանձնաժողովը ուսումնասիրելու է նաև Հայաստանի հարցը։ Ուոլլեսը ասել է, որ «Հայաստանը ունի ինքնուրույն տնտեսություն, ինքնուրույն մշակույթ, ինքնուրույն պատմություն, ինքնուրույն ազգային ինքնություն, ինքնուրույն ապագա»։ Ուոլլեսը հավելել է, որ հանձնաժողովը հարցազրույցներ է անելու Հայաստանի ներկայացուցիչներ Գ. Ֆ. Ալեքսանյանի, Ս. Ս. Ավետիսյանի, Ա. Ա. Ամատունու, Ս. Ս. Ասլանի, Ա. Ա. Բաբայանի, Ա. Ա. Գրիգորյանի, Ա. Ա. Դանիելյանի, Ա. Ա. Զաքարյանի, Ա. Ա. Թորոսյանի, Ա. Ա. Ինոյանի, Ա. Ա. Լեոնտյանի, Ա. Ա. Մանասյանի, Ա. Ա. Նազարյանի, Ա. Ա. Պետրոսյանի, Ա. Ա. Սարգսյանի, Ա. Ա. Տիգրանյանի, Ա. Ա. Ֆիլիպոսյանի։

Ինչպես հայտնի է, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում ներկայիս նախագահ Ֆրանկլին Դ. Ռուզվելտի գլխավորությամբ ստեղծվել է հատուկ հանձնաժողով, որի նպատակն է ուսումնասիրել Գերմանիայի դեմ պատերազմի հետևանքները։ Հանձնաժողովի նախագահ Ռ. Ֆ. Ուոլլեսը հայտարարել է, որ հանձնաժողովը ուսումնասիրելու է նաև Հայաստանի հարցը։ Ուոլլեսը ասել է, որ «Հայաստանը ունի ինքնուրույն տնտեսություն, ինքնուրույն մշակույթ, ինքնուրույն պատմություն, ինքնուրույն ազգային ինքնություն, ինքնուրույն ապագա»։ Ուոլլեսը հավելել է, որ հանձնաժողովը հարցազրույցներ է անելու Հայաստանի ներկայացուցիչներ Գ. Ֆ. Ալեքսանյանի, Ս. Ս. Ավետիսյանի, Ա. Ա. Ամատունու, Ս. Ս. Ասլանի, Ա. Ա. Բաբայանի, Ա. Ա. Գրիգորյանի, Ա. Ա. Դանիելյանի, Ա. Ա. Զաքարյանի, Ա. Ա. Թորոսյանի, Ա. Ա. Ինոյանի, Ա. Ա. Լեոնտյանի, Ա. Ա. Մանասյանի, Ա. Ա. Նազարյանի, Ա. Ա. Պետրոսյանի, Ա. Ա. Սարգսյանի, Ա. Ա. Տիգրանյանի, Ա. Ա. Ֆիլիպոսյանի։

Ինչպես հայտնի է, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում ներկայիս նախագահ Ֆրանկլին Դ. Ռուզվելտի գլխավորությամբ ստեղծվել է հատուկ հանձնաժողով, որի նպատակն է ուսումնասիրել Գերմանիայի դեմ պատերազմի հետևանքները։ Հանձնաժողովի նախագահ Ռ. Ֆ. Ուոլլեսը հայտարարել է, որ հանձնաժողովը ուսումնասիրելու է նաև Հայաստանի հարցը։ Ուոլլեսը ասել է, որ «Հայաստանը ունի ինքնուրույն տնտեսություն, ինքնուրույն մշակույթ, ինքնուրույն պատմություն, ինքնուրույն ազգային ինքնություն, ինքնուրույն ապագա»։ Ուոլլեսը հավելել է, որ հանձնաժողովը հարցազրույցներ է անելու Հայաստանի ներկայացուցիչներ Գ. Ֆ. Ալեքսանյանի, Ս. Ս. Ավետիսյանի, Ա. Ա. Ամատունու, Ս. Ս. Ասլանի, Ա. Ա. Բաբայանի, Ա. Ա. Գրիգորյանի, Ա. Ա. Դանիելյանի, Ա. Ա. Զաքարյանի, Ա. Ա. Թորոսյանի, Ա. Ա. Ինոյանի, Ա. Ա. Լեոնտյանի, Ա. Ա. Մանասյանի, Ա. Ա. Նազարյանի, Ա. Ա. Պետրոսյանի, Ա. Ա. Սարգսյանի, Ա. Ա. Տիգրանյանի, Ա. Ա. Ֆիլիպոսյանի։

Ինչպես հայտնի է, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում ներկայիս նախագահ Ֆրանկլին Դ. Ռուզվելտի գլխավորությամբ ստեղծվել է հատուկ հանձնաժողով, որի նպատակն է ուսումնասիրել Գերմանիայի դեմ պատերազմի հետևանքները։ Հանձնաժողովի նախագահ Ռ. Ֆ. Ուոլլեսը հայտարարել է, որ հանձնաժողովը ուսումնասիրելու է նաև Հայաստանի հարցը։ Ուոլլեսը ասել է, որ «Հայաստանը ունի ինքնուրույն տնտեսություն, ինքնուրույն մշակույթ, ինքնուրույն պատմություն, ինքնուրույն ազգային ինքնություն, ինքնուրույն ապագա»։ Ուոլլեսը հավելել է, որ հանձնաժողովը հարցազրույցներ է անելու Հայաստանի ներկայացուցիչներ Գ. Ֆ. Ալեքսանյանի, Ս. Ս. Ավետիսյանի, Ա. Ա. Ամատունու, Ս. Ս. Ասլանի, Ա. Ա. Բաբայանի, Ա. Ա. Գրիգորյանի, Ա. Ա. Դանիելյանի, Ա. Ա. Զաքարյանի, Ա. Ա. Թորոսյանի, Ա. Ա. Ինոյանի, Ա. Ա. Լեոնտյանի, Ա. Ա. Մանասյանի, Ա. Ա. Նազարյանի, Ա. Ա. Պետրոսյանի, Ա. Ա. Սարգսյանի, Ա. Ա. Տիգրանյանի, Ա. Ա. Ֆիլիպոսյանի։

Ինչպես հայտնի է, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում ներկայիս նախագահ Ֆրանկլին Դ. Ռուզվելտի գլխավորությամբ ստեղծվել է հատուկ հանձնաժողով, որի նպատակն է ուսումնասիրել Գերմանիայի դեմ պատերազմի հետևանքները։ Հանձնաժողովի նախագահ Ռ. Ֆ. Ուոլլեսը հայտարարել է, որ հանձնաժողովը ուսումնասիրելու է նաև Հայաստանի հարցը։ Ուոլլեսը ասել է, որ «Հայաստանը ունի ինքնուրույն տնտեսություն, ինքնուրույն մշակույթ, ինքնուրույն պատմություն, ինքնուրույն ազգային ինքնություն, ինքնուրույն ապագա»։ Ուոլլեսը հավելել է, որ հանձնաժողովը հարցազրույցներ է անելու Հայաստանի ներկայացուցիչներ Գ. Ֆ. Ալեքսանյանի, Ս. Ս. Ավետիսյանի, Ա. Ա. Ամատունու, Ս. Ս. Ասլանի, Ա. Ա. Բաբայանի, Ա. Ա. Գրիգորյանի, Ա. Ա. Դանիելյանի, Ա. Ա. Զաքարյանի, Ա. Ա. Թորոսյանի, Ա. Ա. Ինոյանի, Ա. Ա. Լեոնտյանի, Ա. Ա. Մանասյանի, Ա. Ա. Նազարյանի, Ա. Ա. Պետրոսյանի, Ա. Ա. Սարգսյանի, Ա. Ա. Տիգրանյանի, Ա. Ա. Ֆիլիպոսյանի։

ԲԻՒՐԱԿՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ԱՌԵՒՏՐ, ԼԵԶՈՒՆ ՍՈՎՐԵԼՈՒ ՆՈՐ ԵՒ ԴԻՒՐԻՆ ՄԷՋՈՏ ՄԸ

60 ՂՐՈՒՇԻ ՆՈՒԷՐԸ

Ցառաջիկայ Փետր. 1էն, Բիւրակն պիտի հրատարակուի բոլորովին նոր աւղղութեամբ և գերազանցապէս գործնական ճոխ ծրագրով.

Այս շաբաթաթերթը հրատարակողներուն նպատակը պիտի ըլլայ իրենց աշխատութեան դաշտն բաժինը հատուցանել վաճառականական և ճարտարարուեստական գիտութեանց ծաւալման, որուն իր բարձր հոգածութիւնը չնորհած է մեր Օգոստափառ Վեհապետը, Իր մեծամեծ երկրին առեւտրագրգռման և Իր միլիոնաւոր հաւատարիմ հպատակներուն բարօրութեան ու բարեկեցութեան համար։

Օսմանեան երկիրը, դեր Բնութիւնը իր ամէնէն չքնաղ բարիքներով օժտած է; հարստութիւններու անսպառ աղբիւր մը կ'ընծայէ, որմէ ամէն քաջալերանք կրնայ օգտուիլ և բարեկեցիկ վիճակ մը ապահովել, առեւտրական գործութիւններու հմտանալով։

Ահա այս հմտութիւնն է դեր Բիւրակն առաջադրած է հաղորդել իր ընթերցողներուն, տիեզերահռչակ առեւտրականներու երկերէն օգտուելով. Ս. Պարտիկաք Հայրը, որուն բազմակողմանի հմտութիւնը հանրածանօթ է, առեւտր. հրատարակութեանց պէտքը շնչած է հետեւեալ խօսքերով.

«Արհեստից պէտքը շարունակ քարոզած և դաստիարակութիւնը անոր համանչնչելու հարկը զգացուցած առենն, առեւտրի և վաճառականութեան ալ պարտու պատշաճ կարեւորութիւնը տուած կ'ըլլամ միանգամայն և այս է որ առաւելապէս գնահատել կուտայ ինձ ձեր նպատակը և աշխատութիւնը»։

Բիւրակնի ծրագիրն է գլխաւորապէս լուսիլ հետեւեալ նիւթերուն վրայ.—

Վաճառագիտութիւն (merceologie),
Ճարտարարուեստական քիմիագիտութիւն,
Վաճառականութեան պատմութիւն,
Առեւտրական իրաւաբանութիւն,
» » իրագիտութիւն,
» » ազգագրութիւն,
Տնտեսագիտութիւն եւ գիւղատնտեսութիւն,
Հաշուակալութիւն, նոր մեթոտով,
Առեւտր. նամակագրութիւն բազմաթիւ լեզուներով,
Առեւտրական հաշիւներ իրենց լուծումներով,
Հրապարակի վիճակներ եւ գիներ, եւն. եւն.։

Բիւրակնի գլխաւոր աշխատակիցը պիտի ըլլայ Արտաշես էֆ. Դալփաճեան, որ իր անտեսագիտական հմտութեան ապացոյցը կուտայ Մանչուրիայի Առեւտր. Բաժնին մէջ իր յօդուածներով։ Դալփաճեան էֆ. հմուտ է օսմ.ի հայերէնի, ֆրանս.ի, անգլ.ի, գերմ.ի, յունարէնի, իտալերէնի, սպանիերէնի, ռուսերէնի, և այս լեզուներով հրատարակած գլխաւոր առեւտր. թերթերէն օգտուելով, տիեզերական վաճառականութեան ամէն նոր և ուշագրաւ երեւոյթները պիտի հաղորդէ Բիւրակնի ընթերցողներուն։

Բիւրակն ուրիշ ծառայութիւն մըն ալ պիտի մատուցանէ հրատարակելով

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ԱՌԵՒՏՐ, ԼԵԶՈՒՆ

սովրելու նոր եւ դիւրին մէթոտ մը, որով

էջ մը հայերէն եւ էջ մը Ֆրանսերէն կարդալ գիցցող ամէն մարդ պիտի կրնայ քանի մը ամիսներ առեւտրական լեզուն, առանց բերականական եւ գրագիտական խրթնաբանութիւններու։

*** Բիւրակնի տարեկան 52 թիւրն բաժնեգինն է 60, վեցամսեան 30, եռամսեան 15 ղրշ.։ Դիւրութեան համար կարելի է միամսայ բաժանորդալ գրուիլ 5 ղրշ. վճարելով։ Զեռքէ կը ծախուի Պոլսոյ մէջ 40 և գաւառաց մէջ 50 փր.ի։

Տարեկան 60 դրա.ը կանխիկ վճարող Պոլսեցի եւ գաւառացի ամէն բաժանորդ իր տուած դրամին փոխարժէքը ամիսջապէս պիտի ստանայ իբր նուէր ընդունելով

1.—Մէնձելէլի, կամ Օսմ. քաղաքային օրինագիրք, ամէն քաղաքացիի համար պիտանի և անհրաժեշտ գիրք մը, թիւրագրգռմ, 5 հատոր, որ նախապէս կը ծախուէր 50 ղրշ.ի և հիմա կ'արժէ ղրշ. 30

2.—100 այցագրաց, մաքուր թուղթի վրայ ղրշ. 10
Այս երկու նուէրները Պոլիս յանձնելի են, այսինքն թիւրատարի ծախքը խմբագրութեան վրայ չէ։

3.—Մինչև տարի տարի բազկացեալ ազդ մը Բիւրակնի մէջ տակի տալու իրաւունք, դրօշի տարեքը խմբագրութեան վրայ ըլլալով ղրշ. 20
» 60

Այս երեք նուէրները անմիջական կերպով տանելէ եռքը, ամէն բաժանորդ յանձրդաբար և գանձուրաբար պիտի ընդունի նաեւ Բիւրակնի տարեկան 52 թիւերը, որոնք աւելի քան 1200 երեսէ բաղկացեալ տուար հատոր մը պիտի կազմեն։

Բիւրակնի նմագրութիւնը, որուն միակ նպատակն է առեւտրական գիտութիւնները ժողովրդականացնել և դիւրամատչելի պայմաններով տարածել մեր հայրենեաց մէջ, անշուշտ իրաւունք պիտի ունենայ, այս զոհաբերութիւններն ընելէ եռքէ, անպատասխանի թողուլ ամէն ապարդիւն յանձնարարութիւն։

Բիւրակն առեւտ. շաբաթաթերթին խմբագրութեան և վարչութեան վերաբերեալ գործերու համար դիմել Սիմոն Զեօվկիֆենեանի, «Մանչուսկ»ի տպարանը։

ՄԱՆՉՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՆՇԱՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի օր Առաքելական Ս. Եկեղեցեաց էֆ.ի բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ նշանախօսութիւնը Օր. Զապէլ Ս. Եկեղեցեանի ընդ Տիար Հաճի Սեդրակ Ս. Մատիկոզեանի։ Ներկայութեան երկու կողմի ազգականներու և բարեկամներու։ Օր. Զապէլ Եկեղեցեան բանիբուն տանտիկին մը ըլլալու ամէն ձիրքերով օժտուած օրիորդ մըն է. իսկ Սեդրակ էֆ. Մատիկոզեան գործունեայ և պարկեշտ երիտասարդ մըն է։ Մեր շնորհաւորութիւնները։

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՇՈՒԼԷՏԻ ԻՇԽԱՆԸ.— Կայս. Ուն. կրնդունիւն.— Շուէտի Վիլհէլմ իշխանը, որ իր մեծարանքները Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու համար Պոլիս եկած էր, երէկ ընկերակցութեամբ հիւրամեծար կայս. Թիւնապահ Զօր. Ահմէտ Ալի փաշայի, հազարապետ Նէճիպ և յիսնապետ Սէլահէտտին պէյերու, Շուէտական դեսպան Պ. Բամէլի, Ա. Թարգման Մ. Մարթէնի, Ֆրէյա դպրոց-նուէրն հրամանատարին և սպաներուն, ինչպէս նաեւ դեսպանական պաշտօնեաներու, պալատական կառքերով առաջնորդուեցաւ Կայս. Պալատ և ներկայ գտնուեցաւ Սէլամլըքի արարողութեանց։ Վեհ. Սուլթանը հանդիսաւոր թափորով անցած պատուհան, բարեհաճեցաւ իր կայս. բարեւները հաղորդել իշխանին և իր ընկերակիցներուն։ Սէլամլըքի արարողութիւններէն ետք Վիլհէլմ իշխան ուրբաթապահ Իպրահիմ փաշայի միջոցաւ պատիւը ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։ Իշխանը իր մեծ Հօր Շուէտի Օսքար Թագաւորին յարգանքները մատոյց և իր սրտագին շնորհակալութիւնները յայտնեց այն բարձր հիւրասիրութեան համար որուն առարկայ եղաւ Պոլսոյ մէջ։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ իր մեծարանքները շնորհել։ Ն. Վեհափառութիւն այս առթիւ իշխանին նուիրեց Ականակուռ Օսմանիէ բարձր պատուանշանը, դեսպան Մ. Բամէլի Ա. Օսմանիէ և զանազան պատուանշաններ հետեւորդներուն։ Իշխանը կայս. այս շնորհին առթիւ ևս իր երախտագիտութիւնը յայտնելով վերադարձաւ դեսպանատուն։

*** Երէկ գիշեր ռուս դեսպան Մ. Զինովիէվ հաղորդութիւն մը տուաւ ի պատիւ Վիլհէլմ իշխանին ռուս դեսպանատան մէջ։ Ներկայ էին նաեւ հիւրամեծարները, Շուէտական դեսպանը, իշխանին հետեւորդները և դեսպանական պաշտօնեաներ։

ԴԱՆԻՈՑ Քրիսթիան թագաւորին յուղարկաւորութեան կայս. կառավարութեան կողմէ ներկայ պիտի գրաւնուի Լա Հէյի օսմ. դեսպան Միսաք էֆէնի։

*** Քրիսթիան թագաւորին համար վաղը հոգեհանդիսաւոր արարողութիւն պիտի կատարուի Բեբայի շուէտական դեսպանատան մէջ, որուն ներկայ պիտի գտնուին օտար դեսպանները են։

ՊԱՏՐԱՍ ԴԵՂԵՐԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց որ ասկէ վերջը դեղարանները և դեղի վաճառատունները առանց բժշկական դեղագրի, պարտաւոր դեղ չվաճառեն՝ թէ՛ դուրսէն եկած և թէ հոս պատրաստուած։ Այս որոշումը հաղորդուեցաւ պէտք եղած տեղերը։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱԻԱԶԱԿՆԵՐԸ.— Շաբաթ օր Սելանիկի կեդրոնական գաւառակին ՄէնԹէշէ գիւղախումբին մէջ օսմ. զինուորները փայլուն յաղթութիւն մը ձեռք բերին։ Ալաքիլիսէի ջնջարին հրամատար հարիւրապետ Նուրի էֆ. և հարիւրապետին ու տեղակալ Սաֆվէթ էֆ.ներու հրամատարութեան տակ գտնուող ջնջարները պատերազմեցան Զուլհալար ագարակը։ Մէկ քանի տեղերէ թէեւ զինուորներուն վրայ հրաձէն պարպուեցաւ, սակայն մէկ քառորդ ժամ տեւող ընդհարումէ մը յետոյ, ապարանքը ապատանած Բեղրա Անտոնի հրամատարութեամբ և 13 հոգիէ բաղկացած աւազակներու խումբ մը ձերբակալուեցաւ։ Կայս. զինուորներուն եւ ոչ մէկը վնասուեցաւ։

—Վալսէն կը գրեն թէ Լարիսայի մէջ հելլենական սահիկանները ձերբակալեր են զինեալ չորս պուլկար աւազակներ, որոնց երկուքը վիրաւորուած են։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանը պատրաստեց Ծրագիրը Գէնալը Կղզիի մէջ չինուելիք աղջկանց որբանոցին, իբր յարակից մաս մանչերու որբանոցին որ արդէն կայ։ Ծախքը պատրաստ է։ 17,500 ոսկի պիտի երթայ, որուն 10,000ը կը նուիրէ վաճառական Սիմոնեանի Սինոս Օղլու։ Կանոնագրիս համաձայն հօրմէ մօրմէ որբ աղջիկներ պիտի ընդունուին մինչև 12 տարու։ 16 տարեկանին որբուհիները իրենց ուսումը պիտի աւարտեն, երբ կամ իրենց ընտանիքին պիտի վերադարձուին, կամ զանոնք ընդունող ընտանիքներու պիտի յանձնուին։

*** Բրոսսու ցաւ կը յայտնէ որ Պոլսոյ Ցոյներուն մէջ նախաձեռնութիւն չկայ օգտակար ձեռնարկներու, մանաւանդ նոր վարժարաններ հաստատելու։ Յարդ մէկ մասնաւոր վարժարան միայն կայ, Բերա, Ցոյն-Ֆրանսական Լիսէն։ Գանէ այդ թաղին մէջ պէտք է աղջկանց վարժարան մը հաստատել, ուր երիտասարդուհիները միայն չուզուին քանի մը ֆրանսերէն կամ անգլիերէն բառ թութակել, այլ ուսանին ճշմարիտ ասանելութիւնը, խոհանոցէն սկսելով մինչև սալոնը, ինչպէս նաև առողջապահական օրէնքները։ Ասանկ հաստատութիւն մը բարիք մը պիտի ըլլայ և մեծ յաջողութիւն պիտի ունենայ ձեռնարկուներուն համար։

ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿ ՄԸ.— Մանկատաձուրիւն.— Մեր թուրք պաշտօնակիցը Թ. Հագիգաթ կը ծանուցանէ թէ Պոլիս հաստատուած դեղագործ Համամ պէյ, գեղեցիկ գաղափարը ունեցած է 25 ոսկի պարգև տալ անոր, որ պիտի կրնայ թուրքերէն լաւագոյն և ժողովրդական գործը պատրաստել Մանկատաձութեան, ցոյց տալով մինչև 7 տարու մանուկները խնամելու եւ և սնուցանելու ամէնէն առողջապահիկ միջոցները։ Այս գիրքը, որ շատ պարզ լեզուով մը պէտք է գրուած ըլլայ, պիտի տպագրէ իրենց Համամ պէյ, և ժամն գինով մը պիտի ծախել տայ։

ԷՕՏԷՄԻՇԻ երեւելիներէն Գրիգորագլը Ցակոբ էֆ.ի նախաձեռնութեամբ տեղւոյն հայ և յոյն բարեկեցիկ անձերը մէյմէկ զոյգ կօշիկ նուիրեր են Էօտէմիշ գանուող զինուորներուն։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿՆՈՋ ՄԸ ՀՆԱՐՔԸ.—Մաքրիգիւղի մէջ մեռած Մրսորլուօղլը Ավրամ ասկէ առաջ 400 ոսկի պարքով մնանկացած էր և ասոնք գանուած արժէքաւոր առարկաները և այն օգնութիւններու կողմէ գրաւի ենթարկուելով, դատարանին միջոցաւ կնքուած էին։ Այդ անձին կինը՝ Մարիքա մինչ կը մտածէր թէ ի՛նչ եղանակով կարելի է ձեռք անցնել այդ առարկաները վերջապէս հնարքը գտաւ ու ծրագիր մը պատրաստեց։ Իբրեւ հիւանդ անկողին պառկեցաւ և քիչ եռքը իբրեւ թէ մեռաւ։ Տնեցիները իսկոյն մահազդեր ցրուեցին ամէն կողմ։ Միւս կողմէ ալ դատարանին իմաց տրուեցաւ, ինդրուելով որ կնքուած սենեակը բացուի վասն զի Մարիքա մեռած է և այդ սենեակէն յաւարկուութեան գործածուելիք առարկաներ պիտի առնուին։ Դատարանն ալ պաշտօնեաներ ղրկելով սենեակը բացուեցաւ և այդ առարկաները յանձնուեցան, սակայն պաշտօնեաները երբ ասունէն հեռացան, Մարիքա անկողնէն ելաւ և գրաւեց այդ առարկաները։ Դատարանը իմանալով, իսկոյն քննութիւն կատարել տուաւ և Մարիքայի այդ հնարքը երեւան ելաւ։

ՕԴԵՐԸ.— Ժամանակէ մը ի վեր Պոլսոյ մէջ տիրող գեղեցիկ օդերը առջի օր յանկարծ աւրուեցան, հիւսիսային սուժգին քամիի մը հետ, եղանակի անձրեւ սկսաւ։ Ցուրտը և անձրեւը կը չարաչարեին դեռ։ Մրրիկ տիրեց ծովին վրայ, արկածներ պատահած է, բայց դեռ մանրամասնութիւն չկայ։

*** Էրէյլիի մօտ քարիւղաբերձ առուգատանտ մը ընկղմեցաւ։ Սամսոնի մօտ ալ քարիւղաբերձ նաւ մը ընկղմեցաւ. մարդիկը ազատուեցան։

ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Գերմանիայէն զրկուած ծրար մը, որ 100 ոսկինոց գտարեղէն կը պարունակէր. Սելանիկի նամակատան մէջ կորսուեցաւ։ Գտնողներէն մաս մը գտնուեցաւ սափրիչի մը քովէն, որ յայտարարեց թէ գտած էր զանոնք Թիւթատարական սրճարան Խուլուսի էֆ.էն։ Այս վերջինը Իզմիր փախած ըլլալով, հրաման տրուեցաւ որ ձերբակալուի։

ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ԱՆԶՆԱՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Ասկէց առաջ գրած էինք թէ Շարլ Մոթանօ անուն Սելանիկցի վաճառական մը Բարիզի մէջ անմնապան եղած էր և շարժարիթը երեւան ելած չէր։ Սելանիկի մէկ թերթը այս անձնասպանութեան մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտայ.— Շարլ Մոթանօ երկար տարի վաճառականութիւնով զբաղելէ ետք, Պոլիս կուգայ և Բերա, թիւնէլի կողմը աբարթման մը վարձելով հոն կը բնակի։ Ամէն օր թիւնէլ կը նստէր և օր մը Դալաթիայէն մինչև Թագսիմ թիւնէլ մը չինելու խորհուրդը կը յղանայ։ Առաջ վրայ ծրագիր մը պատրաստելով Մանչեթիր վաճառական մը կը զրկէ ուր քննուած միջոցին հոն գանուող երկու մեծահարուստ Ամերիկացիներ գործին կարեւորութիւնը նկատի առնելով կ'որոշեն իրենք ալ մասնակցիլ այս ձեռնարկին։ Սակայն սրսվհնտու Ամերիկայի մէջ երկու տարիէն լրացընելիք գործի մը ձեռնարկած էին կը խոստանան երկու տարի ետք այս գործով զբաղիլ։ Մոթանօ ասոր վրայ բոլոր ունեցած հարստութիւնը ժողովելով Իզմիր կ'երթայ պահ մը, ալ հոն բնակելու համար։ Հոն երկու տարի շարունակ սպանիական դպրեվանք կը չինէ, ապագայ կոկիկ հարստութեան մը հեռապատկերէն քաջալերուած։ Մոթանօ միշտ կը թղթակցէր Մանչեսթրի վաճառական և երկու հարուստ Ամերիկացիներուն հետ։ Վերջապէս լսելով որ Ամերիկացիները իրենց գործը աւարտած Ներքսա պիտի մեկնին, ինք ալ Իզմիրէն Մարսիլիոյ համրով Բարիզ կ'երթայ անձամբ տեսնելու համար իր ապագայ ընկերներուն հետ։ Գաֆէ Ամերիքէնի մէջ ժամադրութիւն կ'որոշուի։ Խեղճ Մոթանօ անհամբեր կը սպասէ այդ երջանկաբեր օրուան և առանց իսկ վայրկեան մը կորսնցնելու Գաֆէ Ամերիքէն կ'երթայ և մինչև գիշերուան ժամը չորսը կը սպասէ, սակայն բնայ եկող գացող չկար...։ Ասոր վրայ տխուր և կորզուած ընկերարանը կը վերադառնայ և հոն է որ յուսահատած վերջ կուտայ իր կեանքին, որ երիտասարդի ի վեր ապագայ հարստութեան մը հեշտին երազներուն մէջ էր ծփացած։

ՄԵԾ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

ՊԱՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՊՈՊԱՆՈՒԹԱՆ ՄԷՋ

Փետր. 11ին (Ը. Ե.) կիրակի օրը, կէս օրէ ետք ժամը 1½ին տեղի պիտի ունենայ Պարսից դեսպանատան ընդարձակ օրսրահին մէջ երաժշտական և գեղարուեստական շքեղ ցերեկոյթ մը, որ եղանակիս ամէնէն փայլուն ըլլալ կը խոստանայ իր լաւագոյն կազմակերպութիւնովը, Պարսից դեսպան Վահմ. Միրզա Ռիզա խանի հովանաւորութեան ներքեւ։ Այս նուագահանդէսին կարգադիր Մանսախմարի անդամներն են Վահմ. Մուխթար պէյ (պատուակալ նախագահ), Վահմ. Մուսթաֆա խան (նախագահ) և Տեղք Մարթէն Յակոբեան (գանձապետ), Պարսցցի (պատուակալ քարտուղար), Իլիասքօ, Բոբասիս, Յովհաննէս Խան, Բէյլատ Ֆուատ պէյ, Սավալան Խան, Գրիգոր Խան Շամանեան, Մագուտա Սեպուհ պէյ, Լ. Սերվիչէն, Ժ. Սթավրօ, Լ. Վանքան (քարտուղար) և Տքգ. Սամուէլ Խան։ Նշանաւոր ազատասագէտներ և արուեստագիտուհիներ իրենց մասնակցութեան բաժինը պիտի բերեն այս նուագահանդէսին, որ ամէն տարի գերազանց կը հանդիսանայ բոլոր այս կարգի նուագահանդէսներուն մէջ, իր ճոխ յայտագրովը և անթերի կազմակերպութեամբ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀՌՈՄ 1 Փետր.—Իտալիոյ երեսփ. ժողովին մէջ աղմկալից նիստ մը տեղի ունեցաւ։ Մէկ քանի առնախօսներ նախարարութիւնը քննադատեցին։ Տեղի ունեցած քաւէարկութեամբ դակլիճը փոքրամասնութեան ենթարկուեցաւ, և Ֆորթիսի դակլիճը ինկաւ 40 ձայնի մեծամասնութեամբ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Ալժեզիրասի ժողովը նկատի առաւ նոր տարքերու վրայ Մարոքցի պատուիրակներուն ներկայացուցած ծրագիրը և մերժեց նամակատուներու, հեռագրատուներու և հեռաձայնի վրայ տուրք հաստատելու առաջարկը։ Շաբաթ օր պիտի քննէ հանրային շինութեանց խնդիրը։ Պիտի հրաչակէ թէ բնիկները և Եւրոպացիք հաւասար են հանրային շինութեանց աճուրդներու մէջ։

ԲԱՐԻԶ.— Ալժեզիրասէ կը հեռագրուի թէ այս հինգշաբթի տեղի ունեցած ժողովին մէջ պատուիրակները ընդունեցին ծովեզերքին պաշտպանութեան համար Սպանիայի պատուիրակներու առաջարկած ծրագիրը։ Խրագրական յանձնաժողովը պաշտօն ստացաւ մաքսային խնդրին վրայ բանաձեւ մը պատրաստելու, որ պիտի քննուի երկուշաբթի նիստին մէջ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ պաշտօնական շրջանակներու մէջ կը կարծուի որ Ֆրանսա Վէնէզուէլայի մէջ ընելիքները պիտի յետաձգէ, մինչև որ Ալժեզիրասի ժողովին մէջ բոլոր դժուարութիւնները վարտին։

ԲԱՐԻԶ.—Կառավարութեան կողմէ լրագիրներու հաղորդուած զեկոյց մը կը հերքէ այն լուրը թէ Մ. Նահանգները ծանուցագիր մը ուղարկեն Վէնէզուէլայի մասին։ Նախարարապետ Մ. Ռուվիէ Պօրաս պիտի երթայ առաջիկայ շաբթու։

—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ ճարտարագէտ Մ. Սթէվենս յայտարարեց Մերկոյին թէ Բանամայի ջրանցքը 1913ին պիտի աւարտի։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Իզմիրի Արեւ. Մամուլին 4րդ թիւը հրատարակուեցաւ գրական ճոխ պարունակութեամբ։ Յօդուածներ ունին Վաղինակ, Փ. Պալպի, Լ. Մեսրոպ, Յ. Ալիսիար և Մ. Զէվիկեան։ Կը ծախուի բոլոր լրագրավաճառներուն և ծրարավաճառներուն քով, 40 փր.ի։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԵԿԱՐԱՆԸ

20/2 Յունվար 1906

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԳՈՆՍՈԼԻՏԻ

Երէկ երիկուն գոյուեցաւ	Օ. Ո.	101.31½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	101.36
» էն վար գինը	»	101.29

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ երիկուն գոյուեցաւ	Ֆր.	142.—
Երէկուան էն բարձր գինը	»	142.87½
» էն վար գինը	»	142.—

Ներքսէթը Խարիսի	Օ. Ո.	36.—
Միտիլիի Պանքա		6.—
Սելանիկի »	Ֆր.	188.—
Քամէրսիալ	Ա. Ո.	11.03
Քարտաս. Բրէվիլիժիէ	Ֆր.	124.50
» Օրանէզ	»	104.—
Իզմիրի քարափ	»	595.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.15
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	7.30
» պարտաթուղթ	Ֆր.	485.—
Ցերքոյի Ջուրի ընկ.	»	258.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո	18.80
Քարափ Կ. Պոլսոյ	Ֆր.	514.—
Քրէթի Ծոնսէթ Էմիրա.	1886	330.—
» « »	1903	271.—
Թրանսվալ		60.—

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն	Ֆր.	264.—
Պանք Նատ. Կրէտ.	»	433.50
» » » Նոր	Օ. Ո.	3.99
Լաւրիսմ	Ֆր.	63.—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղրշ.էն		ղրշ. փր.
Ֆրանսական ոսկի		87.22
Անգլիական ոսկի		109.35
Բոլ		91.—
Մէճիտիէ արծաթ		108.03
Բուլգարական		8.75
Քրիմիս		51.—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք		ղրշ.	110.¼
Բարիզի »	»	Ֆր.	22.82¾
Վիէննայի »	»	քսրօն	21.85
Գերլինի »	»	մարք	18.62

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

Ֆրանսական Ռանթ 3%		99.22
Օսմ. միաց. գանձ. 4% բաց		93.80
» » » գոց		93.70
Բումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	146.—
Բէժիի պարտաթուղթ	»	399.—
Օսմանեան մարք	»	485.—
Օսմանեան Պանքա	»	619.—
Քրէտի Լիոնէ	»	1093.—
Բարիզի Պանքա	»	1454.—
Աւստրիական Ռանթ	4%	100.—
Իտալական »	5%	104.90
Ռուսական »	4% 1901	82.75
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4%	92.87
Շաքսական 4%		90.50
Պոլիս Քարա Այդըն	Ֆր.	645.—

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

ԸՆՏԻՐ ԿԵՐՊԱՍԵՂԷՆՆԵՐ

ԶՈՒՏ ԲՈՒՐԴԷ ԶՄԵՌՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

Կալաթա խավեար խան թիւ 83
երկրորդ յարկ

Ֆրանսայէն և Անգլիայէն բերած եմ երկիկ մարդոց հագուստներու ընտիր կերպասներ ձմեռուան համար զուտ բուրդէ, բալթօներ, քօսթիւմներ, ամօքինկներ, և բանթալոններ և եէլեկներ ընտիր տեսակէ, որոնց ամէնքն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած են թէ՛ գոյնով և թէ գործուածքով։

Արդյոյ հատարակութեան կը յանձնարարի անգամ մը դիմել յիշեալ վաճառատունը, ուր ճաշակի ազնուութիւնը և դիմին չափաւորութիւնը իրարու հետ կը մրցին։

23—50 Գ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Միմոսին Օրագիրը

Ուր,
Այս տողերը գրող պարոնը հաւկուր,
Բոլոր Հայու կնիկները լեռ բաօֆեթլէն,
Երկարօրեն
Ու անգթօրեն,
Եռ կ'առնեն իր բոլոր ըսածները մէկէն
եւ կ'ուզենայ ըզպաֆիւ
Իր անմահացու գրչին
Գովե՛լ ու փառաբանե՛լ Հայու կիներուն
ամեն.

Այէուլիա՛, ամէ՛ն.

(Արձակ բանաստեղծութիւն՝ հեռեւողութեամբ Տիկին Հռոմփմայ Արապեանի, Անպլիսի, Տիկին Զապէլ Եսայեանի, և շատ մը ուրիշներու, որոնք չեն կրնար յաջողել ստանալու բանաստեղծութեան մէջ։)

Եթէ չվախնայի գրագէտի Տէրքսղի ջուրին չափ... անաբատ համբուս վրանդել՝ Թրամուէյի անիւներուն տակ ձգելով զայն ու գրական աղնուական ինքնասիրութեան անիծի կոստոլիւնք.. ուրել, որով եաքէն զլա.. առնող չլլար, ձեր կողմէն պիտի բացատրանէի.— «Տէ՛ր իմ. այս ի՞նչ պանք և այս ի՞նչ կաղամբի քուրօի, —որուն աչխարհաբար հայերէնը կը թարգմանուի կարծեմ. «Պու նէ՛ բէնիրիզ, պու նէ՞ լանանա քուրօուսու։»

Սակայն, որովհետեւ, —ի՞նչ ալ ըսելու ըլլան նախանձառներս— գրագէտի արժանիքիս նախանձախնդիր եմ չափազանց՝ որով ինչ աւելի ինքած գրոշներուն կը վերապահեմ միայն այդ սարնարբոյր բացատրութիւնը, զոր իմ ամերիկեան աղնուականութեանս չպիտի վայլեցնէիք անշուշտ։

Դեռ երէկ անամօթօրէն Հայու կընիկներուն միջը կ'ուռէի։

Ու այսօր, խաչս կը հանեմ ու կ'ապրիմ անամօթօրէն առը մառուբներուս վրայ մէկիկ մէկիկ թուել ձեզի բոլոր երեւելի ու աներեւոյթ առաքինութիւնները Հայու կնկան, բոլոր տեսանելի ու անտեսանելի շնորհալութիւնները ու հրապոյրները անոր, բոլոր բարեմասնութիւնները ու ձիրքերը, բոլոր անուշութիւնները ու... անուշ շապուրները։

«Գրականութեան մէջ՝ ձեր բոլոր պաշտօնները պիտի արէք, իսկ ձեր բոլոր այրածները պիտի պաշտէք» —ըսած է յարգելի պաշտօնակիցներէս մէկը... ի պատասխանի։

Պատմական այս վեհ խօսքը ճի՛շդ ինծի համար ըսուած ըլլալ կը թուի, ա՛յնչափ, որչափ մեր ազգերուն համար ապագայեան գրիչները՝ մեր տարերն զան՝ ամէն մարդու տարերուն համար չինուած կ'ըլլան ընդհանրապէս։

Զէ՛ մի որ ես ալ որ դեռ երէկ Հայու կնիկը կ'երէի իմ բամբասանքներովս, այսօր կը պաշտամ զայն։

Դիտեմ որ՝ անգամ մըն ալ պիտի խորհիք որ սկզբունք չունիմ.— Օ՛, նո՛ր բարիւոյս և նո՛ր ասուծոյբարին։

Ասուած անթերի բան չէ ստեղծած և չպիտի յաւակնէի երբէք որ մի միայն զիս անթերի ստեղծած ըլլայ, երբ գրականութեան գեղեցիկ ու զմայլելի ստեղծագործութիւնը ընելէ եաք, ամենակարող Նախախնամութիւնը Հայ գրագէտներն ալ մէկեղ ստեղծած է, ինչու որ առանց փուչի վարդ չլլար ամենեւին, ա՛յլ ալ առանց գորսեի աղուոր կին։

Ամէն աղուոր աղջիկ իր թերին ունի, և ես որ աղուոր աղջիկ մը ըլլալ եմ, այնչափ որչա՛փ տասը տարի առաջ կարդուած կին մը հեռու է իր երիկէն, բնականաբար ես ալ ունիմ իմ թերութիւնս, քանի որ ես ալ մէկ հաւասարիմ ենթական եմ բնութեան պահանջքներուն, որոնց կը հընազանդինք ամէն... առաւ և իրիկուն, ես դուն, Տիկին Թէոդոսեան, Ղազարոսեան Լեւոնը, Բէնէֆէեան Սմբատը, Գանգրտիի Օր. Մարուշքան, Ուսուսն. Խորհրդոյ նախկին առենապետը, Գրիգոր Մարգարեան և Ֆերիդիւրի ժամուն Տ. Ղեւոնդը։

Աւանց թերութեան մարդ մը՝ չենք շնորհք... հակառնական էակ մը եղած պիտի ըլլար ուրեմն և ձեր մէջէն ո՞վ պիտի փափաքէր հրէշ մը նկատուիլ, անթերի եղած ըլլալու համար լոկ, և անցեալ օրուան... շնաձուկին պէս ցուցադրուիլ։

Ասուած իմ, Դատաստ. Խորհրդոյ անդամները անգամ, որոնք ասոր առնոր թերութիւնները ուղղելով ժամանակ կ'անցրնեն, անո՛նք անգամ անթերի չեն. Պարիարքարանի բարապանները անգամ թերութիւն ունին, Բաբգէն Վ. չի կրնար անշուշտ իր անթերութիւնովը պարծենալ, մինչ Բահիմ անթերի է. Ուսուսն. Խորհրդոյ անդամները, կատարելապէս անթերի ինքնին, գոյ՝ ուսուկ թերութիւն մը ունին անշուշտ, քանի որ ա՛յ մէկ վարժապետ անոնց կը հանի, միայն մնացած մարդիկ են որ ամենեւին թերութիւն չունին, եթէ չէք հաւատար դամբանականները մարկ ըրէ՛ք։

Ես իրր կատարելապէս անթերի մարդ կը ճանչնամ միայն Զլղտեան Վ.ը. անիկա բացառութիւն կը կազմէ։

Արդ, ի՞նչ աւելի սովորական՝ եթէ ես ալ ունենամ թերութիւն մը, երբ գրագիրս աղջիկը հաղուրդմէկ թերութիւնները մէկանց ունի... ու իմ թերութիւնս է ամենուին սկզբունք չունենալս, բան մը՝ որով կը պարծենամ ա՛ինչափ՝ որչափ Բրոֆ. Թօփճեան կը պարծենայ իր ասբրական օձիքով, վերարկուովը ու իր... բիւզանդեան (?) սկզբունքներով։

Սիրաս, կեանքս, հոգիս, (ու մասնե՛լ որ բոլոր այս galimatias՝ մեր մէջը կը կրենք՝ իբրեւ թէ հոն auberge de Tohu-bohu մը գտնուէր) կուսամ լղելու՝ ըլա՛յ պնակ, ըլա՛յ փափուկ թաթիկներ ու ըլա՛յ... գօրլէքի սակրներ։

Անհաւասալի կոչում մը ունիմ մանուանդ... թքածս լղելու, որով միշտ ուզածներս կրնամ ըսել՝ առանց ո՛չ մէկու հետ գէշ մարդ ըլլալու։

Երբ մէկը որդղելու ըլլայ քիչ մը շատ ադի բամբասանքի մը համար, անմիջապէս կ'երթամ գտնել զայն։

Ասուած վկա՛յ, —կ'ըսեմ անոր— չէի գիտեր որ գրածիս համար ա՛յսչափ պիտի նեղուանաք. եթէ կ'ուզէք վաղն իսկ ետ կ'առնեմ։

Անցեալ տարի, Սամսոնէն վերադարձէս ետք, «Սամսոնցիներուն բամբասանքը» գրեցի խմբագիրաբար այս էջերուն մէջ իսկ, որ մը Սամսոնի քահանաներէն մէկուն հանդիպեցայ ճամբան, որ դէպ ի վրա քաշելով՝ ըսաւ բարկացած չեշտով մը.

—Դուք այդ հասուածով այնինչին ակնարկութիւն ըրած էիք. ձեր ըրածը անվայել էր...

—Ներեցէք, պատասխանեցի անմիջապէս մարած ձայնով մը, եթէ ձեր ըսածը ճիշդ է կ'երդնում որ անգիտակցաբար եղած է. սակայն եթէ կ'ուզէք՝ առաջին առիթով իսկ վրիպակ մը գրեմ։

—Զէ՛, վայ տուա միամիտ տէրտէրը, այդ կ'ուզով աւելի շեշտած կ'ըլլաք խնդիրը։

Այս դրութիւնս թերեւս խիստ դատապարտելի ըլլայ յարգելի ժամանակիցներուս հանդէպ, որոնք իրենց արժանապատուութիւնը կը դնեն ըսածներնս ետ չառնելու մէջ և լաւագոյն կը համարեն մնալիլ՝ քան թէ սկզբունք փոխել, մինչդեռ ես չատ աւելի լաւագոյն կը նկատեմ ամէն վայրկեան ասանեակ սկզբունք փոխել և ամենեւի՛ն չմեռնիլ՝ ինչպէս Թեկիմաէի Գալիփօն կղզին մէջ կը պատահի եղեր, ուր Գալիփօ տատուն «չէ կարող եղեր ինքզինքը մխիթարել՝ անմահ եղած ըլլալուն համար...։» — վա՛յ գլխուն։

Ու որովհետեւ՝ երբ որի մարդը ենանուր... մխիթարանքը կը կրեմ մէջս թէ՝ նախակարապետ մէկն եմ, հիմնովին կը հաւատամ թէ՝ ինչ հարիւր տարի ետքը՝ ամէն մարդ ինծի պէս պիտի ընէ։

Այն ատեն սկզբունք ունենալը demodé բան մը եղած պիտի ըլլայ, ինչպէս այսօր մայոգծը ու շալվարը՝ մեր ազգական կիներուն համար։

Ո՛չ օք սկզբունք պիտի ունենայ այն ատեն և մարդիկ պիտի զարմանան թէ ինչո՞ւ ատենօք սկզբունք ըսուած աղայական խաղալիկներով խաղար մարդիկ կը խաղան եղեր։

Ու, այն ատեն, եթէ ես տակաւին ողջ մնալու ըլլամ, պիտի կրնամ ըսել ճակատաբաց.

—Ես հարիւր տարի առաջ ալ սկզբունք չունէի։

Եւ կամ՝ թերեւս ալ՝ ամենուն չըրածը ընելու համար, սկզբունքի տեր մէկը պիտի դառնամ յանկարծ։

×

Երէկ՝ հայու աղջիկները մէ՛կ ջուրով կը լուայի —գնէ թաշ-Տէլէնի ջուրով ըլլար— քէնռ լուծելու հայու աղջիկ մը՝ որ Շիտակ Ճամբու մէջտեղը «Ի՞նչ վա՛յ, օ՛ձ դուն ալ» ըսելով ընդունած էր իմ որամիա մէկ complimente —ո՜հ քանի՞ օրամիա— և բոլոր հայուհիները կրցածիս չափ քաշքշած էի —օ՜հ, քանի՞ն անիրաւարար— որովհետեւ հայու կնիկ մը իր որոն սակի դէմերը գոցած էր ինծի՝ մինչ ես դիտաւորութիւն ունէի ասնով տեղով հոն հասատուիլ։

Սակայն, ո՞վ կրնար մտածել թէ՝ այսօր պիտի ելլէի՝ տէրերուն ամէնէն անկեղծովը, որով ամէնէն... ցաւագարովը, սիրահարուիլ հայ աղջկան մը, անունը չեմ ըսեր, որովհետեւ կը ճանչնաք, միայն կը խնդրեմ որ եթէ դայ ձեզի հարցնել թէ՝ ի՞նչ տեսակ մէկն եմ, տարերնիդ պատասխանեցէք թէ՝ չատ պատուաւոր աղայ մըն եմ, իրիկունները ժամը երեքին «Եօրկանճի պալօսի» կ'երթամ միշտ, և ամառան քանի մը հարիւր սակին դգալ մը ջուրի մէջ կը վատակիմ՝ Մանզումէի գրասեղանին վրայ։

Մինչեւ հիմա չէի գիտեր թէ ապուշ մը ինչո՞ւ չենուած կ'ըլլայ, սակայն, սիրահարուելէս ի վեր, հայելիին մէջ նայելով՝ անմիջապէս կը հասկնամ հոր։

Ու, Տէ՛ր իմ, ելլել սիրահարուիլ որո՞ւ, գնել մայթերու գիշերաշրջիկ միջազգային գեղուհիի մը կամ երգեցիկ-որճարանի մը ազգամիջային սպասուհիին ըլլար, որպէս զի թերթերը կարենային իրենց ցնծագին գտնուածութիւնը յայտնել... «յարմար» ամուսնութեան մը համար։

Ամենեւին. այլ՝ չենք-չնորհք Հայու աղջկան մը, որ Գուրգէնէն աղէկ գրաբար կը խօսի, հինգշաբթի օրերը Ղալաթիոյ ժամը կ'երթայ, պատուհանին առջեւ Սաղմոս ու չարական կ'երգէ, դաշնակին վրայ Թառառապումաէրէն կը զարնէ։

Անա թէ ինչո՞ւ մարդիկ իրենց աղօթքին մէջ կ'ըսեն.— Տէ՛ր, պահէ զմեզ տեսաւոր ու անտեսանելի փորձանքներէն։

—Օրիորդ, ձեզի կը սիրեմ, ըսի անգութին՝ չիպէէ չիտակ՝ առանց թրամուէյի համքն չեղելու։

—Պարո՛ն, ես ձեր գիտցած աղջիկներէն չեմ, պատասխանեց հուրիս՝ նոր բան մը ըսել կարենալով գուցէ։

—Ամիկա գիտեմ։

—Ես ընտանիքի զուտէ եմ, պարո՛ն, ուելցուց վեմ չեշտով մը։

—Ես ալ ընտանիքի զուտակ եմ, օրիո՛րդ. պատասխանեցի՝ վսեմագոյն չեշտով մը։

Խնդաց, և երբ կին մը խնդայ... դժոխքին դռները կը բացուին,— կ'ըսեն։

—Պարո՛ն, ըսաւ վերջապէս, դուք մեզի՝ Հայու կիներուս չէք հանիր, և եթէ վազը անոնց դէմ ձեր բոլոր գրածները եռ առնելու ըլլաք և մեզ՝ Հայու կնիկներս գովէք ու փառաբանէք, այն ատեն թերե՛ւս...

—Իմս կ'ըլլա՞ք...

—Զէ՛, թերեւս այն ատեն... ձեզի հետ կը խօսիմ։

×

Արդէն՝ կարծեմ՝ Հայու կնիկներուն մասին գրած fumisterieներուս համար ընթերցողներէս շատեր առնուեր են, և վատահ եմ որ եթէ հիմա ելլեմ իրենց պզտիկ աղջկան ձեռքը խնդրելու ելլամ, աղաստ աւելով զի՛ս պիտի վռնեն։

Շատեր այս բանը ըսած էին ինծի, սակայն, Թէվմա տառքեալի նման՝ մատս դնելէ առաջ հաւատալու տարբերութիւնը չունենալով՝ չէի հաւատացած, դեռ մինչեւ անցեա՛լ օր...

Սակայն, անցեա՛լ օր, խիստ անախորժ կերպով համոզուեցայ, և ա՛յնչափ գէշ համոզուեցայ որ՝ կը զարմանամ թէ այդ համոզումս ազդեցութեանը տակ՝ ինչո՞ւ կայծակնահար չեղայ.— կ'երեւի թէ դեռ արտադրելիք չատ մը անման էջեր ունիմ եղեր։

Մանօթ մը ունիմ — ո՞վ չունի արդէն այդ տեսակ մէկէ աւելի ծանօթներ — զոր անիկաակ ժամանակներէ ի վեր կը ճանչնամ, իրար ժպտագին կը բարեւենք, ճամբան երկարօրէն իրարու հետ կը տեսնուինք՝ մտերիմ բարեկամներու նման, և որուն ո՛չ ուազանի անունը գիտեմ, ո՛չ ալ ընտանեկան անունը և որ զիս միայն թատրանէն կը ճանչնայ՝ առանց ապահովաբար մեծ գաղափար մը ունենալու անունիս՝ ու մականունիս մասին։

—Ներեցէ՛ք, ըսաւ անցեալ օր՝ քովս փութալով և օձիքս բռնելով Պաղէ-Դարբսի մօտ։

—Ներեալ ըլլայ, պատասխանեցի։

—Խնդրեմ, ուելցուց, Մանզումէի մէջ Թօլայեան մը կայ, սա՛ վրանքաց բաներ կը գրէ կոր նէ...

—Կարծեմ...

—Արդեօք այդ Թօլայեանը դո՞ւք էք։

—Զէ՛... մուլացի վարանումով հեռաւոր գովեստի մը հոտը առնելով։

—Ադէկ որ դո՞ւք չէք. ան ինչ հանած վարան ճերիճ է...

—Ասուած չընէ որ այդ մարդը ես ըլլամ, վրայ ասի՝ թթու բան մը կերած մէկու մը արտայայտութիւնը ասլով դէմքիս, այդ Թօլայեանը մեր մէկ ազգականն է. սակայն մեծ հայրս՝ զայն ընտանիքէն վտարած ու անիծած է...

—Աֆերի՛մ մեծ հայր, չա՛տ ալ ադէկ ըներ է...

—Ես այդ ազուն վրայ չատ կը ցաւիմ. պատուաւոր մէկը ըլլալու համար ծնած էր, սակայն անպատիւ մէկը եղաւ...

—Ան ի՞նչ ապուշ մարդ է...

—Զէ՛, ըրի կամացուկ մը՝ և սկսայ, այնչափ ալ ապուշ չէ։

—Զէ, ադրա՛ր, ապուշ է, ապո՛ւշ։

—Զէ՛, հոգի՛ս, չեմ ըսեր թէ ապուշ չէ, սակայն, ձեր ըսածին չափ ալ ապուշ մէկը չէ։

—Ան ի՞նչ անբարոյական բաներ են գրածները. հայ կնիկներուն պէչէ է բաներ՝ կը քաշքշէ ու քաշքշէ. պէ՛, մարդ Ասուածոյ, ամէն մարդ կնիկ ունի, աղջիկ ունի...

—Աւանա՛կը...

—Ցաւագա՛րը...

—Անամո՛թը...

—Լի՛րբը...

—Աղէկ որ անպիտանը չեմ ճանչնար. տեսնելու ըլլաք՝ բոլոր այս քսածներս բառ առ բառ ըսէք իրեն.

—Անհոգ եղէք։

—Ըսէք իրեն թէ ինքը հայու կնիկներուն տաքի եղունգը ըլլալու անգամ արժանի չէ...

—Կ'ըսեմ, բայց, արդէն հարկ ալ չկայ ըսելու...

—Ի՞նչպէս...

—Գանի որ Մանզումէի Թօլայեանը... ես եմ։

×

Բերա Թարլա Պաչի élégante ու գեղահաս օրիորդ մը, — գեղահմայ հարնցու, հոգեշնարհ դեղուհի ու հրեշտակներու աղգականուհի, քիչ մը նիհար, բարձրահասակ, վարդ այտերով ու կոկոն բերնով,— ամէն շաբաթ առաւօտները յօդուածներս կարդալով՝ արդար զայրոյթով կը լեցուի եղեր ինծի դէմ, և ես հոգեշդակա քրոնիկագիր,— ազեղաշնորհ մանկանացու ու սատանաներու ազգական ամէն շաբթու անգիտակցաբա՛ր կը բարկացնեմ եղեր Թարլա Պաչիի հրեշտակը։

Ու, ոհ, ինչո՞ւ այս զայրոյթը ինծի դէմ, ինծի՛ որ ա՛յնչափ կը պաշտամ արիներքին բոլոր ազուր աղջիկները՝ ընդհանրապէս և հայու աղջիկները՝ մասնաւորապէս։

Ինչո՞ւ.— Մի՛շտ մեւնոյն թերութեանս համար, որովհետեւ հայու կընիկներու անունը բերանս կ'առնեմ ու դեր՝ առանց բերանս լուալու։

—Ի՞նչ պիտի ըլլայ, կ'ըսէ եղեր Թարլա Պաչիի հուրին արհամարհանքով, իր բոլո՛ր ճանչցած կիները սատանկ են. դերասանուհիէ, զոգոքհ ու երգչուհիէ զատ կին չի ճանչնար ու միւս բոլոր կիներն ալ իր գիտցած կիներուն վրայէն կը չափէ կոր. որիկանս...։

Տգեղ կին մը յօժարակամ անիրաւ պիտի դառնի, սակայն աղուոր կին մը մ'չա իրաւունք ունի՝ ո՛րչափ ալ քնիրաւ ըլլայ. որով՝ Թարլա Պաչիի օրիորդն ալ անշուշտ իրաւունք ունի ա՛յսչափ ըսելու։ քանի որ ա՛յնչափ գեղանի է ինք։

Ու անա՛ ապացուցանելու համար թէ ես միայն «ասա՛ուկ» կիներ չէ որ կը ճանչնամ, այսօր ամբողջ կիներուն եան պերճախօսութիւնս պիտի թափեմ գովելու համար հայու կնիկը, և կը յուսամ թէ անկէ ետքը ընթերցողներուս պարտ տեղը կ'երթայ, ընթերցուհիներս հետս կը հաշտուին, պաշտելուհիս ալ կը խօսի ինծի հետ և Թարլա Պաչիցի հուրին գանէ այս շաբթու ինծի դէմ չի բարկանար։

×

Հայու կնիկը մէկն է ամէնէն աւելի սիրած կիներէս, քանի որ ողորմած հոգի մեծ-մայրիկս ալ հայու կնիկ մըն էր։

Հայու կնիկը բարեբարո կ'ըլլայ ու գթամ և չատ քիչ անգամ կը գթայ՝ մարած ձուկի աչուքներով իրեն նայող երիտասարդներուն, մինչդեռ ուրիշ կիներ՝ նուազ բարեսիրտ ու նուազ գթամ թէև՝ սակայն սովոր են միշտ չատով մը գթալ ամէն անոնց՝ որ կը փափան իրենց ականջին վար. «Բա՛, հոգի՛ս, չե՞ս մեղքնար ինծի։»

Հայու կնիկը իր երիկը կը սիրէ՝ ա՛յ թէ որովհետեւ իր սիրոը այդ կը հրամայէ, այլ որովհետեւ տարիկ իր պարտականութիւնն է և իր ամուսնին անկողնին կը մասնակցի, որովհետեւ տերտերը ըսաւ՝ «Եւ եղիցին երկոքեան... յանկողին մի։»

Հայու կնիկը չատ քիչ անգամ Դատաստանական Խորհուրդին դատաւոր կ'իյնայ, տարտ թէ ա՛յ՝ եթէ ամէն երիկէն դժգոհ կնիկ Դատաստանական Խորհուրդին դիմում ըլլար այսօր մեր հայանքին մէջ երիկ կնիկ մնացած ամուսնները... հաւատամներուն վրայ պիտի համբուէին։

Հայու կնիկը աքանչելի անուշապուր կ'եփէ, հիանալի մրգեղ-աղմասի կը դնէ և ճոճուելը քօփ չինելու մէջ՝ մասնագէտ ու պաօրլիք է։

Հայու կնկան եփած կերակուրները կ'ուտենք մատներնիս լղելով, մինչդեռ տարահավաքաբար ուրիշ կիններուն եփած կերակուրները կերած ատենիս՝ անոնց մատներն է որ կը լղենք։

Հայու կնիկը մինչեւ կարգուած օրը կրնայ չատ մարդու երեսը նայած ըլլալ (խօսքս նայողներուն համար է, ինչու որ չնայողներ ալ կան), սակայն անգամ մը կարգուելէն եաքը իր... երկանը երեսը անգամ չի նայիր։

Հայու կնիկը եթէ չունի Բարիզուհիին շնորհալութիւնը և հելլէնուհիին թերեւսալիկութիւնը, սակայն ունի պատիւ մը, պատիւ մը ա՛ր... Ասուած հեռո՛ւ քնէ, Հայու կնիկը կեանքը կուտայ, սակայն պատիւ, չի տար, և երբ պատահմամբ պատիւը տալու ըլլայ, այն տեսն կեանքը չի տար եւ մինչեւ... եօթանասուն տարեկանը կ'ապրի և օրին մէկը քիչզի կ'ըլլայ։

Հայու կնիկներ կան, որոնք տասնին դրան առջեւէն բոլոր անցնող դարձող սարքնիներուն հետ պօղազ պօղազա կը կռուին՝ երկուքուկէս փարայի համար, սակայն նորէն կը գըտնուին նաեւ հայու աղջիկներ, որոնք ա՛չ ինծի կը հաւանին, ա՛չ գրածներուս, ա՛չ ալ մարդուս։

Եթէ կրնաք հարցմ մը նեռեցէ՛ք նայինք հայու կնկան մը, և փա՛ռք ասուէք Ասուածոյ, եթէ ձեր գլխուն ընդունելու չըլլաք հավանացին քեռս կողմը և անոգին չիտակ կողմը։

Երբ հայու կնկան մը հետ կարգուելու չըլլանք, խելացութիւն է որ մի՛շտ մեր ճակատը ապահովագրութեան դընենք՝ կարգ մը փոքրանքներէ զերծ պահելու համար զայն, սակայն երբ մեր առաջը հայու կնիկ մըն է, կրնանք հանգիստ պառկիլ՝ վստահ ըլլալով թէ յաւիտենական «կլկլաւոր»ը պիտի մնանք մեր կնոջ և եթէ երբեք — սիրբ, արկած եայն — ուրիշի մըն ալ զարնուելու ըլլայ, ընդհարումը կատարեալ ընելու համար... մեր մեռնելուն պիտի սպասէ։ Ադդ, եթէ կը փափաքինք որ այդ ընդհարումը երբեք տեղի չունենայ, բնականաբար մար ձեռքն է... բնա՛ւ մեռնել։

Կանանքի երկարատեւօրէն միմսակոն փորձառութիւնս՝ հայերէն ուզագրութենէս առաջ՝ սովորեցուցած է ինծի թէ հայու կնիկը երբե՛ք չի խաբեր իր երիկը. — բայառութիւնները կանան չեն կազմեր։

Հայու կնիկները՝ իրենց մտերմական խօսակցութիւններուն մէջ՝ երբե՛ք անվայել ու անպատկառ բաներու վրայ չեն խօսիր անբարոյականօրէն, այլ մի միայն կը բացատրեն թէ ինչո՛ւ կը դրուի կաղամբի քուրօին և ինչո՛ւ կ'եփուի կաղամբի սղոման։

Հայու կնիկը եթէ իր dessousներուն հոգ չի տանիր ա՛յնչափ և ամերիքան խասայէ չարիկ կը հագնի, սարը մէջ պէտք է նշմարել նորէն ա՛չ թէ իր անվայելչութիւնը, այլ իր ուանդական պարկեշտութիւնը։—(Խօսքը մէկներին՝ ամէն անգամ որ կը նշմարեմ թէ կնիկս մեռաքսիւս ու ժանեկազարդ վարդագոյն չարիկը հագած փողոց կ'ելլէ, սիրաս զօրաւոր թը՛փ մը կ'ընէ և ճակատս վրայ սարտամ քրտնաջուրներ կը զգամ։ — (Պիվրի սիճեֆեները խանած ըլլալու են» — կը տրամաբանէ ան՝ Օթթելլոյախառով սիրտս հանգստացնելու համար։

Զէ՛ եղած Հայու կնիկ մը որ երբէք երիկ մարդու մը սանկութեան պատճառ եղած ըլլայ, և ցուցուցէ՛ք ինծի կին մը որ իր առէնին խանարը, ապաստէն, լուացարարը, ախտակարողը և... երկանը կնիկը չըլլա՝ միանգամայն։ Ինչո՞ւ չպաշտել ուրեմն այս տեսակ հրեշտակային կին մը, որ անկուսի մարդոց համար ստեղծուած ըլլալ կը թուի, ինչպէս որ մանանան ստեղծուեցաւ անօթի մարդոց համար։

Հայու կնիկը երկնաւոր հրեշտակ մըն է արդէն, որ կարգուելէն առաջ ամէն բանի դէմ կը տրտնջայ և կարգուելէն եաքը ամէն բանի կը համակերպի, որովհետեւ քաջ գիտէ թէ առանց փորձանքի երիկ չըլլար։ Ցաճախ քանի մը հազար ոսկի դրամմոիտ կուտայ և նորէն անարատուն մէկ զգեստը վեց ամիս կը հագնի։

Հայու կնիկը իր երկանը հիւանդութեանը կ'ոգաէ, իր անձնուրացութիւնը ապացուցանելու համար անոր և այն ատեն միայն կը համոզուի երկանը կողմէն սիրուած ըլլալուն՝ երբ անկէ գտնէ անգամ մը ծեծ ուտէ։

Հայու կնիկը չափազանց կէս առկէտ կը հեռուի՝ «Ամեցէք և բազմացարէք» խիստ ասուածաշնչական պատուէրին և ասոնմէկ ամիսը անգամ մը զաւակ մը կը բերէ աշխարհ։

Հայու կնիկը միշտ պարկեշտասնաբար թեւերէն կը պատուասուի, որով երբէ՛ք չի կրնար պարահանդէս մը երթալ ekfojlek։

Հայու կնիկը ժամուն մէջ միշտ Աւետարանը կարդացուած ատենը տաքի վրայ կը կենայ. — դուք մի՛ նայիք այն Սկիւտարցի կնոջ, որ տաքի վրայ չկեցաւ անգամ մը և որ սակայն, յաջորդ շաբթուն, զինքը յանդիմանող որքաղանէն վրէժը լուծելու համար, բազոքականներու ժողովարանը գնաց ա՛նչափ կանուխ, որ քանի մը ժամ անոր դրանը առջեւ տաքի վրայ կեցաւ՝ բացուելուն սպասելով։ (Ահա՛ ինչո՞ւ կ'ըսէն թէ Ասուած իր մատները մարդուս աչքը չի խօթեր։)

Մի՛ ըսէք թէ Հայու կնիկը մասուրական տիպ ունի գեղեցիկ.— կարծեմ Հայկանոյշ Մուրք ալ Հայու կնիկ է, և գերազանցապէս գրական հանդէսի մը խմբագրապետուհին միանգամայն։

Հայու կիները ընդհանրապէս յատկութիւն մը ունին, զոր դժուար է գտնել ուրիշներուն քով, մեր ըսածները չեն հակնար և չեն ալ աշխատիր հանին։

Վերջապէս, հայու կնիկները՝ ամենէն աւելի հմայիչ, գիւթիչ ու իսթալ կիներն են ըստ իս, թէեւ՝ հինգշաբթի օրերը՝ Ղալաթիոյ ժամէն եաք՝ Գարաքէօյի պողոչանին նստող Հայու կնիկները այս ըսածէս դուրս կը մնան, և ո՞ր Հայու կնիկն է որ ան կեանքին մէջ գտնէ անգամ մը Ղալաթիոյ պոդոչանին չենասած։

×

...Ու, կ'ուզէ՞ք որ ըսեմ բան մը ալ։

Առա՛նց կասակի, այս տողերը գրել վերջացնելէս եաքը միայն որոշեցի վա՛ղն առաւ իսկ pure sang parisienne կնկանս հետ ամուսնալուծուիլ ու pure sang Հայու կնիկ մը առնել, որպէս զի երբ՝ ամէն անգամ՝ ամբողջ հանդիսաւոր փափաքիս երեսն ի վեր պոռալ՝

—Ձիլերիս քէօչէն։

Գտնէ ըսա՛ծս հանկայ։

ՆՈՐԸՆ ԱՆԿՈՒՏԻՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՑ...

Զեմ գիտեր նշմարած ունի՞ք...։

Ասենք՝ պատրաստ զգեստ գնելը անկուտութեան նշան էր և գրպանը քանի մը հարիւր ղրուշ ունեցողը կ'երթար Շեթայնն կամ Մայերէն ձեռք մը լաթ առնել, մինչ ունեցողը այս կամ այն գերձակին կ'սպասէր իր զգեստը։

Հիմա, սակայն, ասոր հակառակն է որ կը պատահի։

Անկուտի մարդիկ են որ դերձակի կը դիմեն և ունեւորները՝ Շեթայնին ու Մայերին.— Ա՛հ՝ թէ ինչոր աչխարհ կը դառնայ...

Որովհետեւ, արդեօք անկուտիները մէկէն ի մէկ հարստացա՞ն և ունեւորները անկուտիացա՞ն.— ah! bah!

Հիմա մեր երիտասարդներուն գերպանը քանի մը հարիւր ղրուշ մէկանց ունենալը ունեւորութեան մեծագոյն նշանն է, և որովհետեւ անկուտիները այսօր երբեք գրպաններն ա՛յդչափ գումար մէկանց չեն կրեր և վասն զի Շեթայնը ու Մայերը ապարիկ չեն տար բնաւ, որով անոնք ալ կը ստիպուին կամայ ակամայ դերձակին ապարել իրենց զգեստները՝ չորս-հինգ հարիւր ղրուշի, որուն հարիւր քանը կանխիկ կը վճարեն, իսկ մնացած 280ը կամ 380ը՝... ի մուտ անգամ գալիս ատան։

Ու դերձակները՝ ա՛յնչափ զբաղած են անկուտիներու զգեստ կարելով որ ունեւորներու զգեստ չինելու ժամանակ չեն գտներ։

×

Այսօրուան օրս՝ մեր երիտասարդներէն չատեր անկուտ են քիչ շատ, ա՛յնչափ քրոնիկ ախտ մը դարձած է այն։

Դրաւ կը դնեմ որ՝ ընթերցողներուս հարիւրին երկուքը միայն սա՛ մինչեւիս գրպանի երկու հարիւր ղրուշը մէկանց ունի (չնաւատացողները կրնան գրպաններն խաղալ) և սակայն հարիւրին յիսունը անպատճառ նոր լաթ մը ունենալ կ'ուզէ։

Ու, օ՜ն, ամէն մարդ կը դիմէ դերձակներուն, որոնք եթէ փորձն ապարիչ չկարել, յաւիտանս յաւիտանց ձեռաւէնին չեն կրնար ասեղ բռնել։

Ո՛ պաշտելի հարցնող օրիորդներս, պզտիկ յանձնարարութիւն մը՝ եթէ կը հանիք.—

Երբ թեկնածու մը ներկայանալու ըլլայ ձեզի՝ անմիջապէս անոր ժպիտին օձիքին ներքի կողմը տրուած ժապաւէնը կարին նայեցէք, ուր անպատճառ գրուած կ'ըլլայ դերձակին հասցէն։

Եթէ ձեր թեկնածուն՝ Գօթէնին չինել տուած է իր զգեստը, մերժեցէք զայն, որովհետեւ անկուտ է։

Իսկ եթէ Շեթայնէն է առած, ընդունեցէ՛ք զայն, որովհետեւ ասկիս կը նշանակէ թէ՝ երկու հարիւր ղրուշը կրնայ սէնցից իր գրպանը ունենալ։

ԵՐՈՒԱՆԴ ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ՓԱԼԱԳՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ ԵՒ ԵՐԿՍԵՌ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ
ԳԻՇԵՐԻՍԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԿՍԿԱՑ
Դաստգիւղ, Մէօճիւրսար Ճասսէսի
Ծանօթան արձակուրդը կը լրանայ Բ. 9 Յունուար։ Աշակերտաց վերամուտը տեղի կ'ունենայ Դ. 10 Յունուար, և նոյն օր դասախօսութիւնք կը վերսկսին։ Նոր աշակերտաց արձանագրութեան համար դիմել ի վարժարան ամէն օր առ. Տեսուչն կամ առ Տեսչուհին։
Հիմնադիր-Տեսուչ
8—8 Յ. Դ. ՓԱԼԱԳԱՆԵԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՕՆՈՒՇԱՆԵԱՆ Ֆ. ԴԱՍԱՐԵԱՆ